

Analiza poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2019.

Zubanović, Robert

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:616724>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Sveučilišni diplomski studij, smjer Financije

**Analiza poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u
Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2019.**

Diplomski rad

Robert Zubanović

Zagreb, rujan, 2020.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Sveučilišni diplomski studij, smjer Financije

**Analiza poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u
Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2019.**

**Analysis of operations of large foreign-owned banks in the
Republic of Croatia in the period from 2012 to 2019**

Diplomski rad

Robert Zubanović, 0067527767

Mentor: Doc. dr. sc. Branka Tuškan Sjauš

Zagreb, rujan, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad / prijava teme diplomskog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada / prijave teme nije napisan na nedozvoljeni način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada / prijave teme rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(personal signature of the student)

Sažetak i ključne riječi

Sažetak:

Financijski sustav jedan je od temeljnih sastavnica ekonomskog sustava neke zemlje, stoga financijski sustav treba omogućiti rast i razvoj ekonomije, a svoje funkcije ostvaruje preko financijskih tržišta i institucija. Suvremeni financijski sustavi pojavljuju se u dva oblika, a to su bankocentrični i tržišno orijentirani financijski sustav. Financijski sustav Republike Hrvatske, kao i većine europskih zemalja, izrazito je bankocentričan. U takvom sustavu kao glavne financijske institucije dominiraju banke, a značaj tržišta kapitala je malen. U Republici Hrvatskoj se ističe pet banaka koje dominiraju s obzirom na njihov udjel u ukupnoj aktivni bankovnog sektora.

U ovom radu će se dati uvid upravo u poslovanje velikih banaka u Republici Hrvatskoj, a koje su redom u stranom vlasništvu i to velikih međunarodnih bankovnih grupacija. Središnji dio rada predstavlja analizira i usporedba efikasnosti poslovanja velikih banaka na temelju podataka iz financijskih izvještaja odnosno pomoću dostupnih ili izračunatih najvažnijih računovodstvenih pokazatelja za period od 2012. godine do 2019. godine. Cilj rada je na temelju provedene analize utvrditi kako navedene banke posluju, odnosno u kategoriji velikih banaka utvrditi koje se banke ipak više ističu po pokazateljima efikasnosti poslovanja te doći do zaključka zašto dolazi do odstupanja u analiziranim pokazateljima među promatranim bankama, odnosno koji čimbenici imaju najveći utjecaj na navedene pokazatelje.

Ključne riječi:

Financijski sustav, bankovni sektor, efikasnost poslovanja, računovodstveni pokazatelji, financijski izvještaji

Sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku

Summary:

The financial system is one of the fundamental components of a country's economic system, so the financial system should enable the growth and development of the economy, and it performs its functions through financial markets and institutions. Modern financial systems appear in two forms, namely the bank-centric and market-oriented financial system. The financial system of the Republic of Croatia, like most European countries, is extremely bank-centric. In such a system banks dominate as the main financial institutions, and the importance of the capital market is small. In the Republic of Croatia, five main dominant banks stand out, namely: Zagrebačka banka, Raiffeisen banka, Erste banka, Privredna banka Zagreb and OTP banka. These banks make up a high degree of concentration in the overall banking system in the Republic of Croatia, together they make up over 80% of the total assets of the banking system of the Republic of Croatia.

The paper will provide an insight into the operations of large, foreign - owned banks in the Republic of Croatia. Also, the efficiency of operations of these banks will be analyzed and compared with the help of accounting indicators for the period from 2012 to 2019. The aim of this paper is to compare the operations of these foreign-owned banks on the basis of financial statements and accounting indicators. Based on the obtained results, come to the conclusion how these banks operate in the Republic of Croatia and also explain why there are oscillations between these banks in the indicators.

Keywords:

Financial system, banking sector, business efficiency, accounting indicators, financial statements

Sadržaj rada

1.	Uvod	1
1.1.	Predmet i cilj rada.....	1
1.2.	Izvori i metode prikupljanje podataka.....	1
1.3.	Sadržaj i struktura rada.....	2
2.	Stanje u hrvatskom bankovnom sektoru.....	3
2.1.	Karakteristike hrvatskog bankovnog sektora	3
2.1.1.	Analiza vlasničke strukture	7
2.1.2.	Analiza strukture prema veličini	8
2.2.	Velike banke u Republici Hrvatskoj	10
3.	Metode vrednovanja uspješnosti poslovanja banaka.....	14
3.1.	Računovodstveni pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka	15
3.2.	Tržišni pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka.....	21
4.	Poslovanje međunarodnih bankovnih grupacija u Republici Hrvatskoj.....	24
4.1.	Zagrebačka banka kao dio UniCredit Group.....	24
4.1.1.	Poslovanje Zagrebačke banke	24
4.1.2.	Poslovanje UniCredit Group	26
4.2.	Privredna banka Zagreb kao dio Intesa Sanpaolo	27
4.2.1.	Poslovanje Privredne banke Zagreb.....	27
4.2.2.	Poslovanje Intesa Sanpaolo.....	29
4.3.	Raiffeisenbank kao dio Raiffeisen Bank International.....	31
4.3.1.	Poslovanje Raiffeisenbank banke	31
4.3.2.	Poslovanje Raiffeisen Bank International.....	33
4.4.	Erste banka kao dio Erste Group Bank AG.....	34

4.4.1.	Poslovanje Erste banke	34
4.4.2.	Poslovanje Erste Group Bank AG	36
4.5.	OTP banka kao dio OTP Group	37
4.5.1.	Poslovanje OTP banke	37
4.5.2.	Poslovanje OTP Group	39
5.	Analiza efikasnosti poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj	41
5.1.	Analiza efikasnosti poslovanja Zagrebačka banke.....	41
5.2.	Analiza efikasnosti poslovanja Privredne banke Zagreb	43
5.3.	Analiza efikasnosti poslovanja Raiffeisen banke	46
5.4.	Analiza efikasnosti poslovanja Erste banke	48
5.5.	Analiza efikasnosti poslovanja OTP banke.....	51
5.6.	Usporedba rezultata analize efikasnosti poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj	53
6.	Zaključak	58
	Literatura	61
	Popis Grafikona.....	69
	Popis tabela.....	71
	Životopis studenta	72

1. Uvod

U sklopu uvoda diplomskog rada definirat će se predmet i cilj rada, izvori i metode prikupljanja podataka te sadržaj i struktura rada.

1.1. Predmet i cilj rada

U predmetnom diplomskom radu prikazuju se stanje i kretanja u hrvatskom bankovnom sektoru te definiraju i analiziraju ključni računovodstveni pokazatelji koji se koriste u ocjenjivanju efikasnosti poslovanja banaka. Pomoću navedenih pokazatelja analizirat će se uspješnost poslovanja 5 najvećih banaka koje posluju u Republici Hrvatskoj, a koje su ujedno u vlasništvu velikih međunarodnih bankovnih grupacija. Razdoblje koje se u analizi promatra je 2012. do 2019. godine.

Cilj rada je na temelju financijskih izvještaja i izabranih računovodstvenih pokazatelja utvrditi kako navedene banke posluju, koji čimbenici najviše utječu na razinu i odstupanja u efikasnosti poslovanja te u konačnici usporediti pokazatelje poslovanje banaka iz uzorka međusobno.

1.2. Izvori i metode prikupljanje podataka

U svrhu izrade diplomskog rada koristit će se udžbenici, stručni i znanstveni radovi te ostale relevantne publikacije, internetski izvori (financijski izvještaji, statistički podaci) te svi ostali relevantni sekundarni izvori podataka vezani uz poslovanje banaka i kretanja i stanje u hrvatskom bankovnom sektoru i u ostatku Europske unije.

Nadalje, na temelju podataka iz dostupnih financijskih izvještaja banaka, izračunati će se računovodstveni pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka, a koji se zatim koriste u daljnjoj analizi uspješnosti poslovanja odabranih banaka.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Predmetni diplomski rad se sastoji od 6 dijelova. U uvodu rada definirani su predmet i cilj rada, izvori i metode prikupljanja podataka te sadržaj i struktura rada. U prvom dijelu bit će iznijeta temeljna obilježja hrvatskog bankovnog sektora: događaji u hrvatskome bankovnome sustavu u periodu od 2012. godine do 2019. godine, uvid u vlasničku strukturu, broj banaka, koncentraciju u bankovnom sektoru i sl.. Definirat će se kriteriji razvrstavanja banka prema veličini: na male, srednje i velike, uz ukazivanje na stanje u Republici Hrvatskoj prema navedenim kriterijima. U drugom dijelu definiraju se metode vrednovanja uspješnosti poslovanja banaka kroz računovodstvene i tržišne pokazatelje koji se nadalje u radu koriste za potrebe analize i usporedbe odabranih banaka. Treći dio je usmjeren na poslovanje odabranih međunarodnih bankovnih grupacija koje posluju i u Republici Hrvatskoj preko banaka kćeri, odnosno kao njihove podružnice. U četvrtom dijelu analizirat će se efikasnost poslovanja odabranih velikih banaka u stranom vlasništvu na temelju izabranih računovodstvenih pokazatelja. Isto tako ukazuje se na odstupanja u kretanju izabranih pokazatelja u promatranom razdoblju te se uspoređuju poslovanje banaka iz uzorka međusobno. Navedena analiza i njeni rezultati omogućit će donošenje zaključaka o uspješnosti poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. godine do 2019. godine koji slijede u petom dijelu rada. U zaključku je dan pregled svih najvažnijih nalaza provedenog istraživanja.

2. Stanje u hrvatskom bankovnom sektoru

Financijski sustav je skup institucija koje transferiraju novčane viškove od novčanosuficitnih do novčanodeficitnih jedinica, alocirajući ih u alternativne projekte čime omogućuju investitorima dodatna sredstva za ulaganja u nove projekte. (Beck, Casu, 2016.)

Ovisno da li se u zemlji transmisija sredstava događa većinom kroz banke ili tržišta kapitala, financijski sustav može biti bankocentričan ili tržišnocentričan. U bankocentričnim sustavima glavni izvor financiranja su banke, uglavnom kroz kredite, dok u tržišnocentričnom sustavu većina financiranja se događa preko tržišta kapitala, odnosno trgovanja vrijednosnim papirima. Najbolji primjer tržišnocentričnog bankovnog sustava je bankovni sustav Sjedinjenih Američkih država, dok se bankocentričnim smatraju sustavi Njemačke i Japana. (Econtutorials, 2020.)

Banke dakle čine dio svakog financijskog sustava, ali postoje razlike u njihovom relativnom značenju u različitim financijskim sustavima. Primarni cilj financijskog sustava je potaknuti novčano suficitarne sudionike da štede i prenose sredstva štednje novčano deficitarnim sudionicima za nova ulaganja.

Sustav u kojem se potiče štednja i transformacija štednje u investicije, rezultira rastom ekonomije, što dovodi do stvaranja novih radnih mjesta te povećanja životnog standarda, a u konačnici ima utjecaj na čitav gospodarski rast i razvoj. (Rose, Hudgins, 2015.)

2.1. Karakteristike hrvatskog bankovnog sektora

Financijski sustav zemlje čine njezina valuta i platni sustav, financijska tržišta, financijske institucije te institucije koje reguliraju i nadziru njihov rad. Okosnica su financijskog sustava Republike Hrvatske kreditne institucije, čiji rad uređuje i nadzire Hrvatska narodna banka. (Hrvatska narodna banka, 2015.) S obzirom na činjenicu da banke dominiraju te su

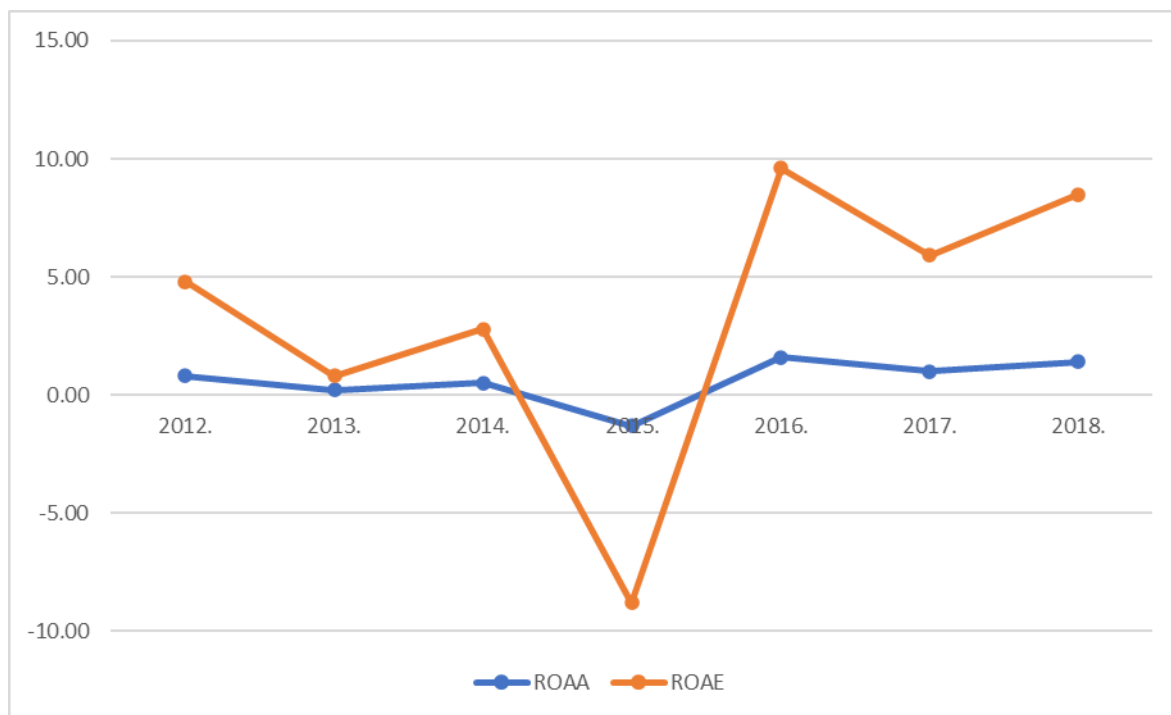
glavni izvor financiranja za sudionike na financijskom tržištu, hrvatski financijski sustav je izrazito bankocentričan.

U Republici Hrvatskoj službeno i zakonsko sredstvo plaćanja je hrvatska kuna. Platni promet odvija se preko četiri platna sustava, a to su Hrvatski sustav velikih plaćanja (HSVP), Nacionalni klirinški sustav (NKS), sustav TARGET2 i sustav EuroNKS. U Republici Hrvatskoj postoji samo jedno uređeno tržište kapitala na kojemu se odvija trgovanje vrijednosnim papirima, a to je Zagrebačka burza. Prema udjelu pojedinog posrednika u imovini financijskog sustava, najzastupljenije financijske institucije u Republici Hrvatskoj su kreditne institucije, među kojima se ističu banke. Osim poslovnih banaka na hrvatskom tržištu posluju i stambene štedionice - koje potiču namjensku štednju i kreditiraju stambeno zbrinjavanje, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) - koja obavlja funkciju razvojne i izvozne banke, te kreditne institucije iz drugih zemalja EU-a. Zajedno s kreditnim institucijama važniji financijski posrednici – mjereno udjelom u ukupnoj financijskoj imovini sustava – jesu obvezni i dobrovoljni mirovinski fondovi, a ostali financijski posrednici obuhvaćaju osiguravajuća društva, investicijske i novčane fondove te društva za leasing i faktoring. Za razliku od Hrvatske Narodne Banke, koja je zadužena za regulaciju kreditnih institucija, rad svih nekreditnih institucija regulira Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA). (Hrvatska narodna banka, 2018.)

Kroz promatrani period, od 2012. godine do 2019. godine, mogu se vidjeti razna kretanja u hrvatskom bankovnome sustavu. Na grafikonu 1 prikazano je kretanje rentabilnosti prosječne imovine hrvatskog bankovnog sustava te rentabilnosti prosječnog kapitala hr bankovnog sustava. Kao što se može vidjeti iz grafikona, u odabranom periodu dolazi do fluktuacija navedenih pokazatelja. Izvanredni događaji koji su se dogodili te u konačnici utjecali na profitabilnost hrvatskog bankovnog sustava jesu mjere Vlade Republike Hrvatske vezane uz konverziju kredita u švicarskim francima te poteškoće u poslovanju grupe Agrokor. Mjere Vlade su utjecale na ogroman trošak konverzije koje su utjecale na gubitak gotovo svih banaka u odabranome periodu. (Bilten o bankama, 2015.) 2015. godine hrvatski bankovni sustav ostvaruje najgore rezultate u cijelom promatranom periodu. S druge strane poteškoće u poslovanju grupe Agrokor su uzrokovale velike troškove ispravaka vrijednosti i rezerviranja. (Bilten o bankama 2017.) Uz sve navedeno valja napomenuti kako je na dodatnu zaradu u 2016. godini, te je godine ostvarena najveća

vrijednost oba pokazatelja profitabilnosti, utjecala prodaja udjela u Visa Europe LTD te udjela povezanih društva. (Bilten o bankama, 2016.)

Grafikon 1. Hrvatski bankovni sustav, pokazatelji rentabilnosti prosječne imovine (ROAA) i rentabilnosti prosječnog kapitala (ROAE), razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

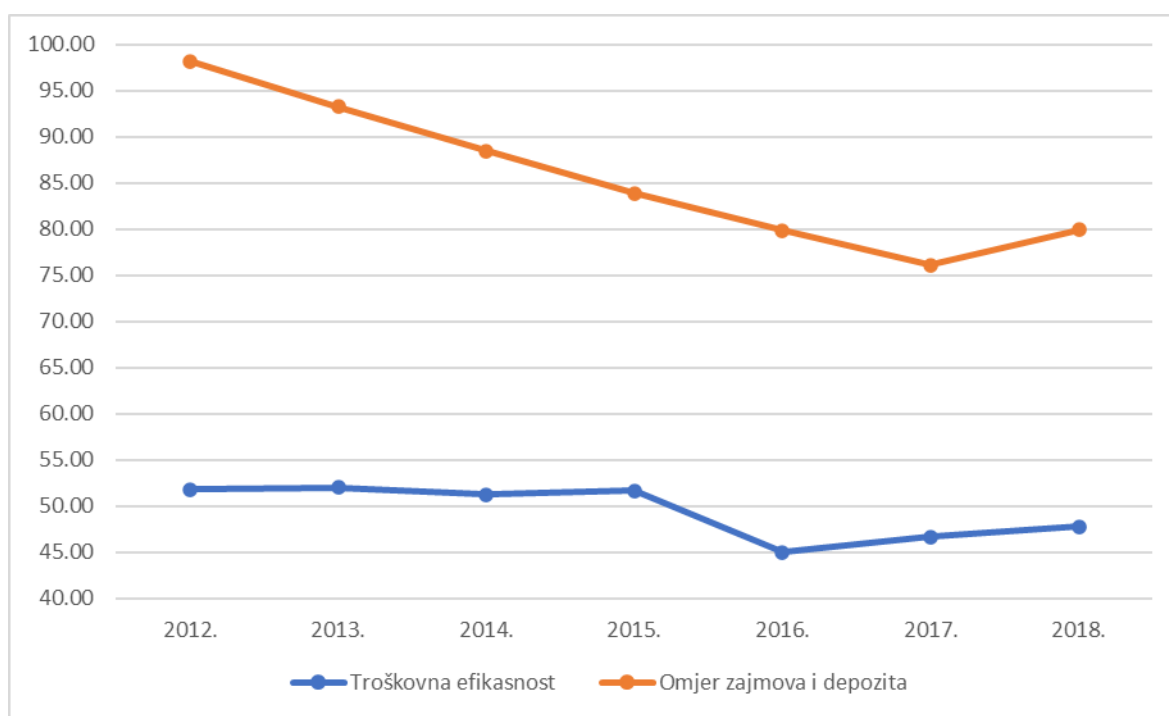
Izvor: Izrada autora prema: biltenu o bankama za razdoblje od 2012. godine do 2018. godine. Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

Uz izvanredne događaje, u promatranom periodu, prisutna su dva trenda koja su imala utjecaj na kretanje pokazatelja rentabilnosti prosječne imovine i pokazatelja rentabilnosti prosječnog kapitala, a to su rješavanje djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih kredita te pad kamatnih stopa. Do 2014. godine hrvatski je bankovni sustav imao rastući trend loših kredita, s vrhuncem u 2014. godini kada loši krediti čine 17,1% ukupnih kredita hrvatskog bankovnog sustava. Zatim slijedi pad loših kredita u ukupnim kreditima, s vrhuncem u 2018. godini kada udio loših kredita u ukupnim kreditima čini 9,8% pod utjecajem prodaje potraživanja, što je odraz politike koju vode banke. Drugi trend pada kamatnih stopa je utjecao na rast i pad neto kamatnih marži kroz odabrani periodu. Od

2013. godine sve do 2018. godine dolazi do pada neto kamatne marže. Tome su doprinijele veće uštede na kamatnim troškovima od pada kamatnih prihoda, uslijed pada kamatnih stopa. (Bilten o bankama, 2012. godina do 2018. godina) Dodatno na pad kamatnih stopa je utjecao i ulazak zemlje u Europsku Uniju, što dovodi do povećanja konkurencije te pritiska referentnih kamatnih stopa na kamatne stope u hrvatskom bankovnom sustavu.

Navedeno rješavanje loših kredita u portfelju hrvatskog bankovnog sustava se može vidjeti i kroz omjer zajmova i depozita koji je prikazan na grafikonu 2. Kao dodatan utjecaj na smanjenje kredita možemo navesti i ispravak vrijednosti uslijed konverzije u kreditima zbog provedbe mjera Vlade Republike Hrvatske u 2015. godini. 2018. godina je jedina godina u kojoj jača kreditna aktivnost te dolazi do rasta kredita. (Bilten o bankama, 2012. do 2018. godina) Najbolju vrijednost banka ostvaruje u 2018. godini. Idealnim omjerom zajmova i depozita se smatra postotak od 80% do 90% (Investopedia, 2020.).

Grafikon 2. Hrvatski bankovni sustav, troškovna efikasnost i omjer zajmova i depozita, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

Izvor: Izrada autora prema: biltenu o bankama za razdoblje od 2012. godine do 2018. godine. Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

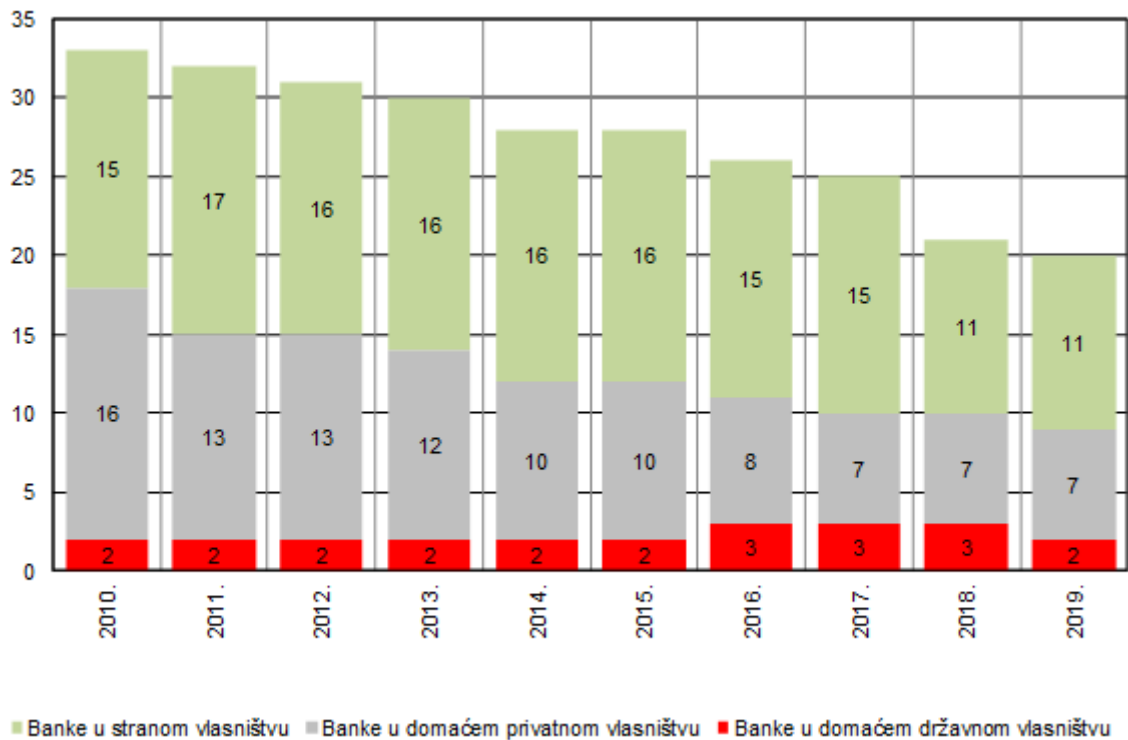
Na strani troškovne efikasnosti postojala je stabilnost u kretanju navedenog pokazatelja u hrvatskome bankovnome sustavu (grafikon 2). Najmanju vrijednost postiže u 2016. godini, gdje dolazi do malog pada općih troškova te velikog rasta operativnih prihoda, uslijed prodaje udjela u Visa Europe LTD te prodaja u drugim poslovnim udjelima. (Bilten o bankama, 2016.) Slijedi rast troškovne efikasnosti, u 2018. godini, uslijed loše ostvarenih rezultata u poslovnim prihodima. Najgori rezultat ostvaren je na početku perioda, u 2013. godini, iza čega slijedi trend opadanja kroz odabrani period, što ukazuje na zdravu sliku upravljanja troškovima.

Trendovi pada kamatnih stopa i rješavanja loših kredita s jedne strane, te izvanredni događaji vezani uz konverziju kredita i poteškoće u poslovanju grupe Agrokor s druge strane, su uvelike doprinijeli načinu kretanja čitavog hrvatskog bankovnog sustava. Većina imovine hrvatskog bankovnog sustava se nalazi u imovini velikih banaka, te njihova kretanja primarno određuju smjer kretanja navedenih pokazatelja. Navedene velike banke te njihova koncentracija će biti spomenute u ostatku ovog poglavlja, dok će efikasnost njihovog poslovanja biti prikazana na kraju cjelokupnog rada.

2.1.1. Analiza vlasničke strukture

Na temelju analiziranih podataka (grafikon 1), broj banaka koje su poslovale u promatranom razdoblju u Republici Hrvatskoj je značajno smanjen. Krajem 2019. godine tako je poslovalo samo 20 banaka. Posljedica je to sve naglašenijeg trenda okrupnjavanja.

Grafikon 3. Broj banaka u Republici Hrvatskoj, 2010.-2019.

Izvor: HNB (2020.) Standardni prezentacijski format (dostupno na: <https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf>)

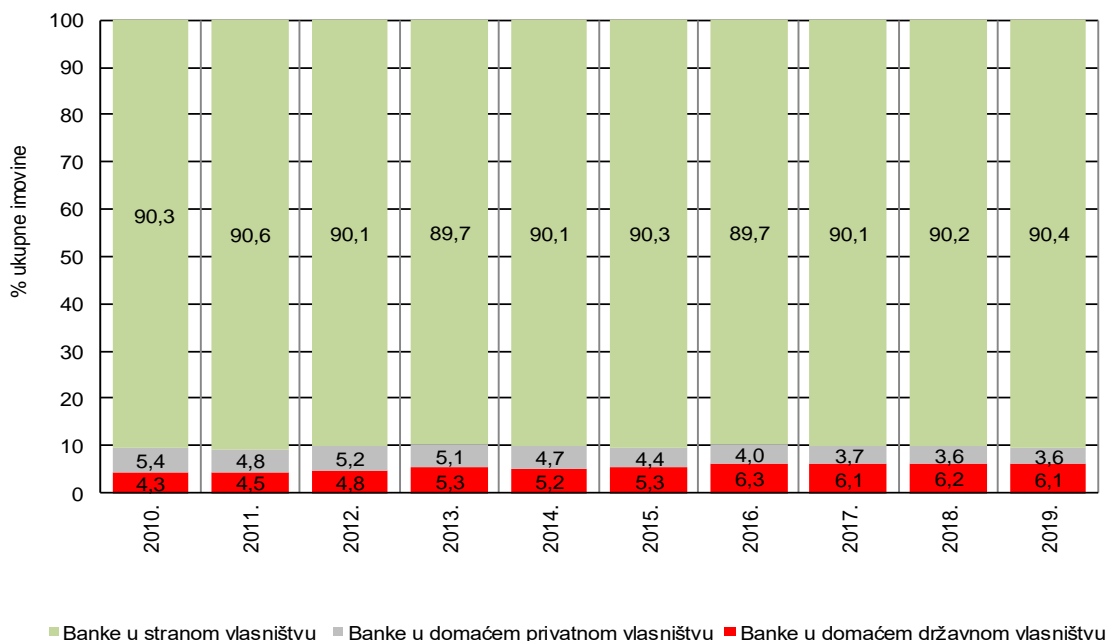
Većina banaka u Republici Hrvatskoj u ovom trenutku je u privatnom vlasništvu. Jedanaest banaka je u stranome vlasništvu, što brojčano čini malo više od 50% banaka. Svega sedam banaka je u domaćem privatnom vlasništvu. Kada se promatra ukupan broj banaka u stranom i domaćem vlasništvu, uključujući dvije banke u domaćem državnom vlasništvu, približno je jednak broj banaka u stranom i domaćem vlasništvu. S druge strane, postoji značajna razlika kada se promatra veličina banaka u Republici Hrvatskoj što je prikazano u sljedećem potpoglavlju.

2.1.2. Analiza strukture prema veličini

Za razliku od broja banaka, gdje je broj banaka u stranom i domaćem vlasništvu približno jednak, vlasnička struktura bankovnog sustava je drugačija. Promatrajući udio imovine pojedinih banaka u ukupnoj imovini bankovnog sustava Republike Hrvatske, prema

grafikonu 2, banke u stranome vlasništvu dominiraju s obzirom na to da njihov udio čini preko 90% ukupne imovine bankovnog sustava Republike Hrvatske.

Grafikon 5. Vlasnička struktura bankovnog sustava Republike Hrvatske, 2010.-2019.

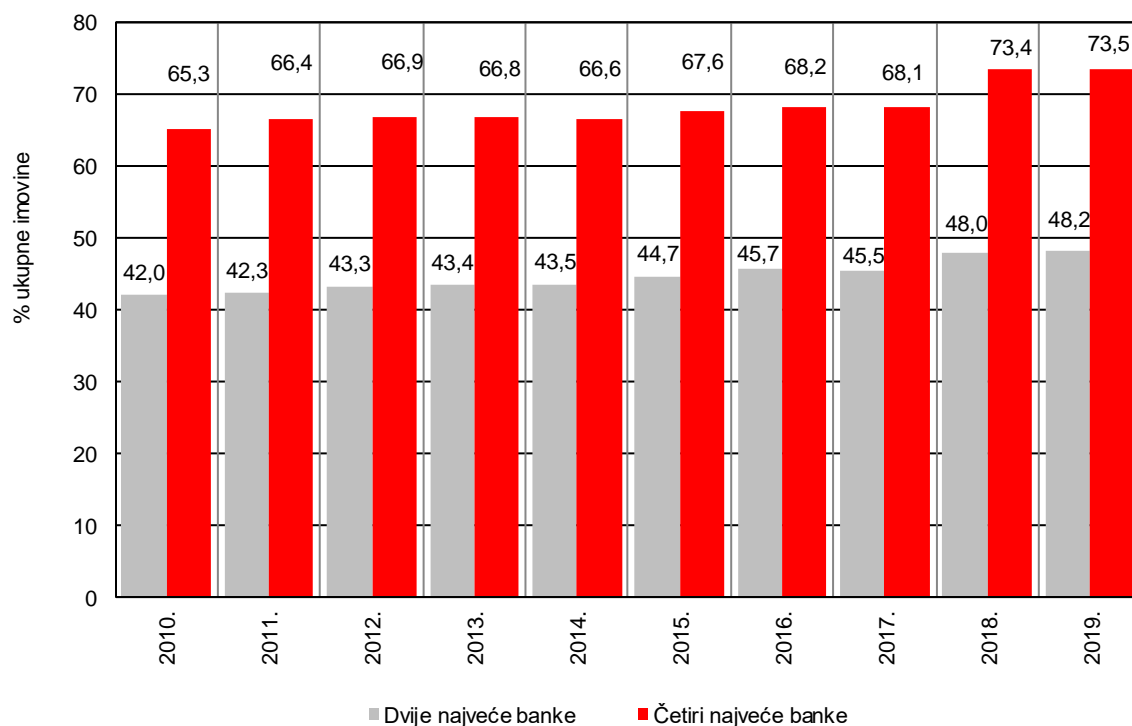

Izvor: HNB (2020.) Standardni prezentacijski format (dostupno na: <https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf>).

Banke u stranome vlasništvu čine preko 90% ukupne imovine čitavog bankovnog sustava Republike Hrvatske. Navedeno nam prikazuje visoku koncentraciju imovine stranih banaka u ukupnom bankovnom sustavu Republike Hrvatske.

Valja napomenuti da je većina imovine hrvatskog bankovnog sustava koncentrirana u svega par banaka, grafikon 3. Navedeni grafikon prikazuje usporedbu udjela imovine dvije najveće banke i udjela imovine četiri najveće banke u ukupnom bankovnom sustavu Republike Hrvatske.

Grafikon 6. Indeks koncentracije vlasničke strukture bankovnog sustava Republike Hrvatske, 2. tromjesečje 2020. godine

Izvor: HNB (2020.) Standardni prezentacijski format (dostupno na: <https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf>).

Oko polovine ukupne imovine bankovnog sustava otpada na svega 2 najveće banke, dok približno 75% ukupne imovine čini imovina četiri najveće banke, što ukazuje na visok stupanj koncentracije u hrvatskom bankovnom sustavu (grafikon 3). Navedeno pokazuje da je hrvatski bankovni sustav visoko koncentriran s obzirom na to da se cijela imovina ukupnog bankovnog sustava nalazi u nekolicini banaka.

2.2. Velike banke u Republici Hrvatskoj

Valja istaknuti da ne postoji jedinstveni kriteriji razlikovanja malih i velikih banaka koji bi vrijedili za sva bankovna tržišta. Naime, veličina banaka se različito definira u različitim zemljama. Tako se npr. u SAD-u banke dijele na:

- male banke s aktivom manjom od 1 milijarde američkih dolara,
- srednje banke s aktivom između 1 i 10 milijardi američkih dolara,
- velike banke s aktivom preko 10 milijardi američkih dolara. (Šverko, Pavlović, Vukas, 2012.)

S druge pak strane, definiranje pojma malih banaka u Europskoj uniji je ponešto drugačije. Prema definiciji Europske središnje banke:

- male banke su one s aktivom manjom od 0,005 posto bankovne aktive Europske unije,
- srednje banke imaju aktivu između 0,005 i 0,5 posto bankovne aktive,
- velike banke imaju aktivu iznad 0,5%. (Šverko, Pavlović, Vukas, 2012.)

Konačno Hrvatska narodna banka razlikuje tri vrste banaka – velike, srednje i male banke prema kriteriju tržišnog udjela u aktivu bankovnog sustava:

- male banke su banke s tržišnim udjelom manjim od 1 posto,
- srednje banke su banke s tržišnim udjelom između 1 i 5 posto,
- velike banke imaju tržišni udio iznad 5 posto. (Šverko, Pavlović, Vukas, 2012.)

Iako se definicije klasifikacije velikih banaka razlikuju od zemlje do zemlje, velike banke karakterizira velika aktiva.

U Republici Hrvatskoj postoji šest banaka koje ispunjavaju kriterij za klasifikaciju velikih banaka: Zagrebačka banka, Privredna banka Zagreb, Erste&Steiermärkische Bank, OTP banka, Raiffeisenbank banka i Hrvatska poštanska banka, tablica 1. Od svih navedenih velikih banaka, jedino je Hrvatska poštanska banka u domaćem vlasništvu te je najmanja od velikih banaka s udjelom u ukupnoj aktivu od 5.70%. Navedene velike strane banke su podružnice financijskih entiteta koji posluju u Europi, ali i šire. Takvi, veći entiteti, mogu se smatrati bankovnim holding kompanijama. U suštini, bankovne holding kompanije su organizacije koje posjeduju i upravljaju svojim podružnicama. Ako organizacija posjeduje kontrolni udio u jednoj ili više banaka, takva organizacija se smatra bankovnom holding kompanijom. (Koch, MacDonald, 2014.) Trend širenja i uzimanja domaćeg dijela tržišta je i dalje sveprisutan, što je izrazito lakše velikim holding kompanijama koje lako ulaze na

neko tržište zbog svoje veličine i reputacije. Detaljno o navedenim bankovnim holding kompanijama će biti prikazano u trećem dijelu rada, kroz prikaz poslovanja međunarodnih bankovnih grupacija u Republici Hrvatskoj.

Strane velike banke se mogu smatrati univerzalnim bankama. Univerzalnim bankama se smatraju banke koju pružaju sve financijske usluge. Kao i klasične banke, bave se komercijalnim bankarstvom i bankarstvom s građanima, a uz to pružaju i osigurateljne proizvode te bave se investicijskim bankarstvom. (Koch, MacDonald, 2014.)

Tabela 1. RANG LISTA BANAKA U RH PREMA VELIČINI AKTIVE, 3/2020. (u tis. kuna, %)

Redni broj	Naziv institucije	Ukupna imovina	Udio u ukupnoj imovini %
1	Zagrebačka banka d.d.	119,291,431	26.92
2	Privredna banka Zagreb d.d.	90,186,053	20.35
3	Erste&Steiermärkische Bank d.d.	69,531,616	15.69
4	OTP banka d.d.	43,134,067	9.73
5	Raiffeisenbank Austria d.d.	34,383,593	7.76
6	Hrvatska poštanska banka d.d.	25,251,597	5.70
7	Addiko Bank d.d.	18,540,977	4.18
8	Sberbank d.d.	11,279,539	2.55
9	Agram banka d.d.	3,902,887	0.88
10	Podravska banka d.d.	3,677,360	0.83
11	Istarska kreditna banka Umag d.d.	3,650,818	0.82
12	KentBank d.d.	2,675,577	0.60
13	Karlovačka banka d.d.	2,421,568	0.55
14	Croatia banka d.d.	1,980,778	0.45
15	Partner banka d.d.	1,893,378	0.43
16	Slatinska banka d.d.	1,534,135	0.35
17	Imex banka d.d.	1,527,357	0.34
18	Banka Kovanica d.d.	1,386,016	0.31
19	J&T banka d.d.	1,054,992	0.24

20	Samoborska banka d.d.	515,448	0.12
	Ostale KI	5,322,457	1.20
	Ukupno	443,141,644	100.00

Izvor: Izrada autora prema: mrežna stranica Hrvatske Narodne Banke 2020. Dostupno na: <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/financijski-sektor/druge-monetarne-financijske-institucije/kreditne-institucije/pokazatelji-poslovanja-kreditnih-institucija> (01.07.2020.)

Prema tablici 1, najveći dio imovine ukupnog bankovnog sustava Republike Hrvatske je sadržan u osam banaka. Od navedenih osam banaka, šest se smatra velikim bankama prema klasifikaciji Hrvatske narodne banke. U konačnici, pet velikih banaka, od tih šest, je u stranome vlasništvu te je analiza njihovog poslovanja u periodu od 2012. godine do 2019. ključan dio ovoga rada.

3. Metode vrednovanja uspješnosti poslovanja banaka

Kako bi se odredilo da li pojedinci ili entiteti uspješno posluju potrebna je informacijska podloga koja će služiti pojedincima za procjenu poslovanja pojedinaca ili entiteta. Velik dio takvih informacija nastaje u računovodstvu, te je ta funkcija prijeko potrebna za upravljanje poduzećem. Financijski izvještaji su finalni produkt računovodstva s kojim se prikazuju računovodstvene informacije. Cilj financijskih izvještaja je informirati korisnike o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja. Korisnici se informiraju tako što im se prikazuju sve relevantne i istodobno pouzdane informacije. (Žager, et al., 2016.)

Navedene informacije su dostupno u pet temeljnih financijskih izvještaja:

- ❖ Bilanca (izvještaj o financijskom položaju),
- ❖ Račun dobiti i gubitka (izvještaj o dobiti),
- ❖ Izvještaj o novčanim tokovima,
- ❖ Izvještaj o promjenama kapitala i
- ❖ Bilješke uz financijske izvještaje (Žager, et al., 2016.)

Iz navedenih izvještaja se mogu izvući sve potrebne informacije kako bi se ocijenilo poslovanje poduzeća, odnosno da li poduzeće posluje efikasno ili ne.

Najznačajniji instrumenti analize financijskih izvještaja su financijski pokazatelji. Pokazatelji se izračunavaju stavljajući u omjer odabrane stavke financijskih izvještaja te služe kako bi se stvorila informacijska podloga za donošenje poslovnih odluka. (Žager, et al., 2017.)

Za potrebe evaluacije efikasnosti poslovanja poslovnih entiteta potrebni su financijski izvještaji i financijski pokazatelji koji se dobivaju iz financijskih izvještaja. Financijski pokazatelji daju detaljan pregled poslovanja nekoga poslovnoga entiteta te se pomoću njih može ocijeniti efikasnost njegovog poslovanja. Ovisno o kakvome entitetu se radi pokazatelji mogu varirati u svojoj veličini. Isto tako, određeni pokazatelji će se više koristiti u jednoj industriji dok će se drugi pokazatelji više koristiti u nekoj drugoj industriji poslovanja. Navedeni pokazatelji su detaljno objašnjeni u sljedećem potpoglavlju te su istaknuti pokazatelji koji se najčešće koriste u bankovnome sektoru.

3.1. Računovodstveni pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka

Financijske pokazatelje uspješnosti poslovanja promatramo kao nositelje informacija koje su potrebne za ocjenu efikasnosti poslovanja te se koriste za upravljanje i razvoj poduzeća. Postoji više vrsta financijskih pokazatelja te ovisno o tome koje se odluke žele donijeti potrebne je izračunati određene financijske pokazatelje vezane uz poslovnu odluku koja se želi donijeti. U skladu s tim zahtjevima postoji šest vrsta računovodstvenih pokazatelja uspješnosti poslovanja:

1. **Pokazatelji likvidnosti** – s kojima se mjeri sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obaveze
2. **Pokazatelji zaduženosti** – mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih sredstava, a koliko iz vlastitih
3. **Pokazatelji aktivnosti** – mjere kako efikasno poduzeće koristi svoje resurse
4. **Pokazatelji ekonomičnosti** – s kojima se mjeri odnos prihoda i rashoda, odnosno koliko se prihoda ostvaruje po jednoj jedinici rashoda
5. **Pokazatelji profitabilnosti** – mjere povrat uloženog kapitala
6. **Pokazatelji investiranja** – s kojima se mjeri uspješnost ulaganja u obične dionice (Žager, et al., 2016.)

Za razliku od ostalih financijskih pokazatelja za pokazatelje investiranja, uz financijske izvještaje, potrebne su i informacije o dionicama, posebice o njihovom broju i tržišnoj vrijednosti. (Žager, et al., 2017.) Iz tog razloga se ovi pokazatelji smatraju tržišnim pokazateljima uspješnosti poslovanja, jer su potrebne informacije o dionicama dostupne na tržištu kapitala a ne u izvještajima.

Kako bi se ocijenilo poslovanje nekoga entiteta potrebni su financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja entiteta kako bi se dobila detaljna slika kako taj entitet posluje. Navedeni pokazatelji će biti objašnjeni u sljedećem potpoglavlju.

1. Pokazatelji likvidnosti

Najčešći pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. (Žager, et al., 2017.)

- ❖ **Koeficijent trenutne likvidnosti** – ocjenjuje sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obaveze raspoloživim novcem na dan izračuna. Interpretira se kao postotak kratkoročnih obaveza koje se mogu podmiriti novcem. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti} = \frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obaveze}} \quad (1)$$

- ❖ **Koeficijent ubrzane likvidnosti** – prikazuje koliko se kratkoročnih obaveza može podmiriti brzo unovčivom imovinom. Pod brzo unovčivom imovinom se smatra novac i kratkotrajna potraživanja. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Koeficijent ubrzane likvidnosti} = \frac{\text{Novac} + \text{kratkotrajna potraživanja}}{\text{Kratkoročne obaveze}} \quad (2)$$

- ❖ **Koeficijent tekuće likvidnosti** – uspoređuje ukupnu kratkotrajnu imovinu s ukupnim kratkoročnim obavezama. Taj koeficijent u pravilu bi trebao veći od 2. Poželjno je da poduzeće ima minimalno dvostruko više sredstava od kratkoročnih obaveza. Razlog tome je što postoje problemi u unovčavanju neke kratkotrajne imovine, pa da ne bi došlo do problema s likvidnosti poželjno je da ovaj koeficijent bude iznad 2. (Žager, et al., 2017.) Naravno ovi rezultati ovise o kakvom se poduzeću radi i u kojoj industriji se poduzeće nalazi.

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obaveze}} \quad (3)$$

- ❖ **Koeficijent financijske stabilnosti** – prikazuje koliko se dugoročnih izvora financiranja koristi za financiranje dugotrajne imovine. Ovaj pokazatelj, u teoriji, trebao bi biti manji od 1 jer bi se dio kratkotrajne imovine trebao financirati iz dugoročnih izvora. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital i rezerve} + \text{dugoročne obaveze}} \quad (4)$$

Pokazatelji likvidnosti daju detaljan pregled likvidnog stanja entiteta. Oni nam prikazuju da li poduzeće može izvršiti svoje obveze na vrijeme svojim likvidnim izvorima. U konačnici, ako poduzeće ne može pokriti svoje obaveze na vrijeme ono se smatra nelikvidnim ili insolventnim, što ukazuje na zabrinjavajuću poslovnu praksu i potencijalne probleme u poslovanju.

2. Pokazatelji zaduženosti

Najčešći pokazatelji zaduženosti, koji se formiraju na temelju podataka iz bilance, su koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja. Ovi pokazatelji prikazuju koliko se određeno poduzeće financira iz vlastitih izvora sredstava (kapitala), a koliko iz tuđih izvora (obveza). (Žager, et al., 2017.)

- ❖ **Koeficijent zaduženosti i koeficijent vlastitog financiranja** – prikazuju strukturu izvora financiranja. Zbroj navedenih pokazatelja mora biti 1. (Žager, et al., 2017.) Ovaj pokazatelj pokazuje koliko se poduzeće financira iz vlastitih sredstava, a koliko se zadužuju da bi financiralo svoje projekte.

$$\text{Koeficijent zaduženost} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (5)$$

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{Kapital i rezerve}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (6)$$

- ❖ **Koeficijent financiranja** – stavlja u omjer tuđe izvore financiranja i vlastita sredstva financiranja te pokazuje da li se poduzeće većinom financira iz vlastitih ili iz tuđih izvora. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Koeficijent financiranja} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Kapital i rezerve}} \quad (7)$$

Uz navedene pokazatelje postoje i pokazatelji pokrića troškova kamata te faktor zaduženosti. Za ove pokazatelje se uz podatke iz bilance, koriste i podaci iz računa dobiti i gubitka.

- ❖ **Pokriće troškova kamatama** – ocjenjuje se koliko puta ostvarenim zaradama prije kamata i poreza poduzeće može pokriti rashode od kamata, U idealnim uvjetima ovaj

pokazatelj bi trebao biti veći od 1. To znači da poduzeće može pokriti rashode od kamata te dio zarade ostaje vlasnicima. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Pokriće troškova kamata} = \frac{\text{Zarada prije kamata i poreza}}{\text{Rashodi od kamata}} \quad (8)$$

- ❖ **Faktor zaduženosti** – prikazuje koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Faktor zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Zadržana dobit} + \text{troškovi amortizacije}} \quad (9)$$

Pokazatelji zaduženosti govore u kojoj mjeri je neko poduzeće zaduženo. Dobar su pokazatelj kako bi se dala slika je li poduzeće prezaduženo, tj. nelikvidno ili insolventno.

3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti se utvrđuju na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka te se ovim pokazateljima uglavnom smatraju koeficijent obrta imovine. (Žager, et al., 2016.)

- ❖ **Koeficijent obrta ukupne imovine, kratkotrajne imovine, potraživanja itd.** – prikazuje koliko je puta godišnje poduzeće obrnulo ukupnu imovinu ili neku vrstu imovine, odnosno koliko je kuna prihoda poduzeće ostvarilo na jednu kunu odabrane imovine. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Koeficijent obrta ukupne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (10)$$

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Kratkotrajna imovina}} \quad (11)$$

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja}} \quad (12)$$

Kao što je prikazano, koeficijent se može izračunati za bilo koji oblik imovine. Samim time se želi pokazati koliko efikasno poduzeće koristi određenu vrstu imovine.

S obzirom na to da je pokazatelj aktivnosti vezan uz industriju za koju se računa on može značajno varirati. Tako će on biti velik ako se radi o poduzeću koje prodaje jeftine proizvode naspram poduzeća koje prodaje usluge. Navedena skupina pokazatelja pokazuje

kako dobro poduzeće posluje, odnosno u kojoj mjeri uspijeva plasirati svoje proizvode i usluge kupcima.

4. Pokazatelji ekonomičnosti

Za razliku od drugih pokazatelja ovi pokazatelji se računaju samo na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Prikazuju odnos prihoda i rashoda, odnosno koliko se jedinica određenog prihoda može ostvariti po jedinici određenog rashoda. U sklopu ovog pokazatelja se može uzeti ukupnu poslovanje, ali i parcijalne veličine koje se odnose samo na jedan segment poslovanja. (Žager, et al., 2016.)

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} \quad (13)$$

$$\text{Ekonomičnost prodaje} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi od prodaje}} \quad (14)$$

Pokazatelji ekonomičnosti se mogu izračunati za bilo koji segment poslovanja. Pojednostavljeno nam prikazuje da li je taj određeni segment profitabilan ili je u gubitku.

5. Pokazatelji profitabilnosti

Pod ove pokazatelje se uglavnom ubrajaju pokazatelji marže profita, rentabilnost ukupne imovine (engl. return on assets, ROA) i rentabilnost vlastitog kapitala (engl. return on equity, ROE). (Žager, et al., 2017.)

- ❖ **Marža profita** – prikazuje koliko posto ostvarenih prihoda poduzeće zadržava u obliku zarada uvećanih za rashode od kamata. U sklopu ovog pokazatelja postoji neto i bruto marža profita. Razlika između ova dva pokazatelja se smatra se kao relativno porezno opterećenje porezom na dobit u odnosu na ostvarene ukupne prihode. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Bruto marža profita} = \frac{\text{Dobit prije poreza} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupni prihodi}} \quad (15)$$

$$\text{Neto marža profita} = \text{Ukupni prihodi} \quad (16)$$

- ❖ **Rentabilnost ukupne imovine** – također se može računati na bruto i neto principu. Ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvari povrate na temelju ukupno raspoloživih

resursa. Kao i kod marže profita, razlika između bruto i neto pokazatelja jest relativno porezno opterećenje porezom na dobit u odnosu na ukupnu imovinu. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Bruto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Dobit prije proeza} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (17)$$

$$\text{Neto rentabilnost imovine} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \quad (18)$$

- ❖ **Rentabilnost vlastitog kapitala** – prikazuje sposobnost poduzeća da ostvari povrate (prinos) za vlasnike kapitala. Interpretira se kao postotak povrata vlasnicima na uložene izvore financiranja u jednoj godini. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Rentabilnost vlastitog kapitala} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Kapital i rezerve}} \quad (19)$$

Pokazatelji profitabilnosti nam daju uvid koliko je poduzeće uspješno. Cilj svakog poduzeća je ostvariti što veću dobit te time povećati profitabilnost.

Računovodstveni pokazatelji rentabilnosti ukupne imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala su najvažniji bankovni pokazatelji operativne učinkovitosti i profitabilnosti. Rentabilnost ukupne imovine se može smatrati pokazateljem kvalitete upravljanja bankama, dok rentabilnosti vlastitog kapitala mjeri koliko dobiti, u postotku, se zaradi po jedinici dioničkog kapitala. (Jurčević, Žaja, 2013.)

Opće prihvaćene vrijednosti u vrijeme uspona ekonomije su barem 1% za pokazatelj rentabilnosti ukupne imovine te barem 15% za pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala. S druge strane, u vrijeme recesije svaka banka koja ostvaruje rentabilnost vlastitog kapitala iznad 10% se može smatrati profitabilnom, tj. efikasnom. (Tuškan, Stojanović, 2016.)

Uz navedene pokazatelje koriste se i pokazatelj troškovne efikasnosti (engl. cost to income ratio, CIR, or efficiency ratio) i neto kamatna marža (engl. Net interest margin, NIM). Pokazatelj troškovne efikasnosti ukazuje na mogućnost institucije da generira profit iz bilo kojeg izvora prihoda. (Beyond ROE – How to Measure Bank

Performance, 2010.). Dok pokazatelj neto kamatne marže uspoređuju kamatni prihod, koji banka generira kroz svoje kreditne proizvode, kao što su komercijalni krediti i hipoteke, s kamatama koje banka plaća imateljima na depozite. (Investopedia, 2020.)

$$\textit{Troškovna efikasnost} = \frac{\textit{Poslovni trošak}}{\textit{Poslovni prihod}} \quad (20)$$

$$\textit{Net interest margin} = \frac{\textit{Neto kamatni prihod}}{\textit{Ukupna imovina}} \quad (21)$$

Za kompletan uvid u cjelokupno poslovanje poduzeća koriste se svi navedeni računovodstveni pokazatelji. Svaka skupina pokazatelja se koristi kako bi se dobio uvid u određeni aspekt, npr. da li je poduzeće likvidno, profitabilno i koliko efikasno posluje. Kako bi se analizirao svaki dio poslovanja nekoga poduzeća potrebno je mnogo pokazatelja koji će dati uvid i u najmanji dio poslovanja te iz toga razloga postoji jako puno pokazatelja koji se koriste za analizu poslovanja. Kako je već navedeno, na temelju pokazatelja interni i eksterni korisnici dobivaju vrijedne informacije i uvid u poslovanje te na temelju njih oblikuju strategije te donose odluke.

Za potrebe ovoga rada, u segmentu efikasnosti poslovanja banaka, u analizi će se koristiti pokazatelji rentabilnosti ukupne imovine (ROA), rentabilnosti vlastitog kapitala (ROE), neto kamatna marža, pokazatelj troškovne efikasnosti te omjer zajmova i depozita. Navedeni pokazatelji će nam dati pregled posluju li banke efikasno s obzirom na to da su fokusirani na profitabilnost i glavne segmente poslovanja banaka.

3.2. Tržišni pokazatelji uspješnosti poslovanja banaka

Pokazatelji investiranja su tržišni pokazatelji uspješnosti poslovanja banka. Njima se mjeri uspješnost ulaganja u dionice banaka. Najznačajniji pokazatelji investiranja su dobit po dionici, dividenda po dionici, odnos isplate dividendi, odnos cijene i dobiti po dionici, ukupna rentabilnost dionice i dividendna rentabilnost dionice. (Žager, et al., 2017.)

- ❖ Dobit po dionici (engl. earnings per share, EPS) i dividenda po dionici (engl. dividends per share, DPS) – prikazuje koliko se jedinica kuna dobiti ili dividende ostvari po jednoj dionici. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici, osim kada se dividende isplaćuju iz zadržane dobiti, kada su dividende po dionici veće od dobiti po dionici. (Žager, et al., 2017.)

$$\text{Dobit po dionici} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} \quad (22)$$

$$\text{Dividenda po dionici} = \frac{\text{Dio neto dobiti za dividende}}{\text{Broj dionica}} \quad (23)$$

- ❖ Odnos isplate dividendi – obuhvaća omjer dividende po dionici i dobiti po dionici. Većinom je manji od 1, a ako je jedan 1, a to znači da je cjelokupna ostvarena dobit izglasana u dividende.

$$\text{Odnos isplate dividendi} = \frac{\text{Dividende po dionici}}{\text{Dobit po dionici}} \quad (24)$$

- ❖ Odnos cijene i dobiti po dionici (engl. price earnings ratio, P/E) – prikazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici.

$$\text{Odnos cijene i dobiti po dionici} = \frac{\text{Tržišna cijena dionice}}{\text{Dobit po dionici}} \quad (25)$$

- ❖ Rentabilnost dionice – postoji ukupna i dividendna rentabilnost dionice. U suštini su to pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala. Ali, u ovom slučaju, vlastiti kapital je iskazan po tržišnoj vrijednosti.

$$\text{Ukupna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dobit po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}} \quad (26)$$

$$\text{Dividendna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}} \quad (27)$$

Razlika između ova dva pokazatelja postoji, samo ako je dio dobiti zadržan, a nije kompletno isplaćen u dividende. (Žager, et al., 2016.)

Uz navedene pokazatelje profitabilnosti postoje još i omjer odnosa tržišne cijene dionice s njenom knjigovodstvenom vrijednošću (engl. price to book value, P/E ratio), te ukupni povrat dionica (engl. total share return, TSR).

Omjer odnosa tržišne cijene dionice s njenom knjigovodstvenom vrijednošću kompanije koriste kako bi usporedile tržišnu kapitalizaciju kompanije s njenom knjigovodstvenom vrijednošću. (Investopedia, 2020.)

$$\text{Odnos tržišne cijene kompanije sa njenom knjigovodstvenom vrijednošću} = \frac{\text{Tržišna cijena po dionici}}{\text{Knjigovodstvena vrijednost po dionici}} \dots\dots\dots(28)$$

Navedeni tržišni pokazatelji daju uvid kako odabrano poduzeće konkurrira na tržištu kapitala. Navedeni pokazatelji se računaju kako bi potencijalni investitori procijenili da li da navedenu dionicu kupe ili ne. Dobro ostvareni rezultati u sklopu tržišnih pokazatelja uspješnosti poslovanja mogu utjecati na odluku o investiciji u tu dionicu.

Tržišni pokazatelji uspješnosti poslovanja mogu dati drugačiji prikaz kako poduzeće posluje uspoređujući ih s računovodstvenim pokazateljima. Jedan od glavnih faktora unutar tržišnih pokazatelja uspješnosti poslovanja je tržišna cijena na koju se utječe potražnjom za određenom dionicom. Često ljudi mogu utjecati na kretanje cijene neke određene dionice na temelju špekulacija te tako utječu na njeno kretanje dok računovodstveni pokazatelji mogu prikazivati drugačiju sliku. U navedenom radu će se analizirati samo odabrani računovodstveni pokazatelji koji će dati uvid u poslovanje velikih banaka u stranome vlasništvu u sklopu njihovih najvećih segmenata obavljanja djelatnosti.

4. Poslovanje međunarodnih bankovnih grupacija u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj trenutno posluje šest velikih banaka, od čega ih je pet u stranome vlasništvu. U idućem poglavlju bit će detaljno analizirano i prikazano poslovanje velikih banaka u stranom vlasništvu koje posluju u Republici Hrvatskoj. Dodatno će se prikazati i poslovanje matičnih banaka.

4.1. Zagrebačka banka kao dio UniCredit Group

4.1.1. Poslovanje Zagrebačke banke

Zagrebačka banka je vodeća banka po veličini imovine u ukupnoj imovini bankovnog sustava Republike Hrvatske s tržišnim udjelom u ukupnom bankovnom sustavu od 26.92% i s aktivom od 119,291 milijuna kuna. Zagrebačka banka je članica UniCredita, paneuropske poslovne banke koja nudi usluge poslovnog i investicijskog bankarstva. (Zagrebačka banka, 2020.)

Potkraj sedamdesetih godina 20. stoljeća osnivači kreditne banke Zagreb i Jugobanke udružuju se u Zagrebačku banku. U ožujku 2002. Zagrebačka banka postala je dio UniCredit grupe, jedne od najjačih financijskih grupacija u Europi, koja djeluje na ukupno 17 tržišta s više od 8.900 poslovnica i više od 25 milijuna klijenata. Zagrebačka banka je jedan od lidera na domaćem tržištu i jedna od najuspješnijih članica grupacije UniCredit-a. (Zagrebačka banka, 2020.)

Banka pruža cjelokupnu paletu tradicionalnih i suvremenih bankovnih usluga koje uključuju poslovanje s pravnim osobama, stanovništvom, poslovanje s inozemstvom, usluge investicijskog bankarstva te usluge korporativnog financiranja. (Financijski izvještaji Zagrebačke banke, 2019.)

S obzirom na to da se radi o banci, za očekivati je da će većinu imovine činiti zajmovi i potraživanja od komitenata i od banaka. 60,67% ukupne imovine Zagrebačke banke čine navedena potraživanja i zajmovi. Potrebno je istaknuti da većinu tog udjela čine zajmovi i potraživanja od komitenata, 56,52%. Sljedeća najveća stavka je novac i novčani ekvivalent koji čine 19,67% ukupne imovine Zagrebačke banke. Obvezna pričuva kod Hrvatske narodne banke i financijska imovina po fer vrijednosti čine 16,88% ukupne imovine. Navedene stavke zajedno opisuju gotovo 99% ukupne imovine. (Zagrebačka banka, 2019.)

Struktura stavke imovine zajmova i potraživanja komitenata pokazuje da banka relativno jednako uslužuje državu i javni sektor te pravne osobe s 27%, dok 46%, zajmova i potraživanja komitenata otpada na fizičke osobe i obrtnike. (Zagrebačka banka, 2019.)

Na strani pasive dominiraju tekući računi i depoziti, uglavnom zbog tekućih računa i depozita komitenata. Tekući računi i depoziti komitenata čine 79,42% ukupne pasive Zagrebačke banke. Sljedeća stavka po veličini su kapital i rezerve, koji čine 14,02% ukupne pasive te nakon toga je stavka financijske obveze po fer vrijednosti, koja čini 1,23% ukupne pasive Zagrebačke banke. Ostale obveze čine oko 2% pasive Zagrebačke banke. (Zagrebačka banka, 2019.)

Većina tekućih računa i depozita komitenata je kratkog roka te pripada fizičkim osobama i obrtnicima. Prema izvoru sredstava 62% tekućih računa i depozita komitenata se odnosi na fizičke osobe i obrtnike, 28% na pravne osobe i 10% na državu i javni sektor. Prema ročnosti 61% tekućih računa i depozita komitenata je kratkoročnog karaktera, odnosno depoziti po viđenju, dok se ostatak od 39% odnosi na oročene depozite. (Zagrebačka banka, 2019.)

Na strani računa dobiti i gubitka, najveća stavka poslovnih prihoda su neto kamatni prihodi, koji čine 65,17% poslovnih prihoda Zagrebačke banke. Nakon toga slijede neto prihodi od naknada i provizija koji čine 25,59% te neto dobit od trgovanja i ostali prihoda koji čine 9,24%. Na strani troškova, najveća stavka su administrativni troškovi koji čine 59,20%. Gubici od umanjenja vrijednosti te rezerviranja čine 31,97% troškova te ostatak otpada na troškove amortizacije. Najveći iznos u cjelokupno računu dobiti i gubitka su neto kamatni prihodi, što je i za očekivati s obzirom na to da je osnovna djelatnost banke izdavanje kredita i primanje depozita. (Zagrebačka banka, 2019.)

Skoro 50% ukupnih prihoda od kamata se ostvaruje od sektora kućanstva. Iza toga slijede nefinancijska društva koja čine 26% ukupnih prihoda od kamate te država i javni sektor s 13% ukupnih prihoda od kamata. (Zagrebačka banka, 2019.)

Kao najveća banka u Republici Hrvatskoj, Zagrebačka banka većinu svojih prihoda ostvaruje preko prihoda od kamata kroz sektor kućanstva. S druge strane većina njene imovine se odnosi na zajmove i potraživanja od komitenata, a većina obveza se odnosi na tekuće račune i depozite komitenata. Sve navedene se može povezati s osnovnom djelatnošću banaka općenito, a to je izdavanje kredita i primanje depozita.

4.1.2. Poslovanje UniCredit Group

UniCredit Group je službeno osnovana 1870. godine, kada je osnovana Banca di Genova, koja je kasnije preimenovana u Credito Italiano. Credito Italiano je prva državna banka koja je bila privatizirana 1993. godine. 2000. godine preuzima kontrolni paket u Hrvatskoj Splitskoj banci. U 21. stoljeću banka nastavlja svoju internacionalnu ekspanziju, da bi danas bila jedna od dominantnih banaka u Europi, koja posluje u preko dvadeset zemalja Europe te je isto tako uspostavila svoju prisutnost u Sjevernoj Americi, Srednjem Istoku, Africi, Aziji i Oceaniji. (UniCredit Group, 2020.)

Kao i kod Zagrebačke banke, većina imovine UniCredit Group grupe se nalazi u stavci zajmovi i potraživanja komitenata. Zajmovi i potraživanja komitenata čine 61,33% ukupne imovine UniCredit Group grupe. Na strani pasive dominiraju tekući računi i depoziti komitenata. Navedena stavka čini 55,28% ukupne pasive UniCredit Group grupe. (UniCredit Group, 2019.)

Na strani računa dobiti i gubitka najveće stavke su neto prihodi od kamata, koji čine 56,62% poslovnih prihoda UniCredit Group grupe i neto prihodi od naknada i provizija koji čine 34,83% te na strani poslovnih rashoda administrativni troškovi, koji čine 88,58% operativnih troškova UniCredit Group grupe. Od sveukupnih kamatnih prihoda, 72,15% se odnosi na zajmove komitentima. (UniCredit Group, 2019.)

UniCredit grupa većinu svojih prihoda ostvaruje u Italiji (49%) zatim u zemljama centralne i istočne Europe (21%) te u Njemačkoj (20%). S obzirom na prihode ostvarene u

određenim poslovnim segmentima, 38% prihoda je ostvareno kroz komercijalno bankarstvo u Italiji, 22% kroz regije centralne i istočne Europe, 18% kroz korporativno i investicijsko bankarstvo, 14% kroz komercijalno bankarstvo u Njemačkoj i 8% kroz komercijalno bankarstvo u Austriji. (UniCredit Group, 2019.)

UniCredit Group većinu svojih prihoda ostvaruje preko kamatnih prihoda, s obzirom na to da su joj najdominantnije stavke unutar aktive i pasive izdani krediti te primljeni depoziti. Kao što je ranije navedeno, može se vidjeti kako UniCredit Group većinu svoga poslovanje obavlja u Europi. Od toga najviše prihoda ostvaruje u Italiji i Njemačkoj. A većina tih prihoda je ostvarena preko komercijalnog bankarstva u Italiji.

4.2. Privredna banka Zagreb kao dio Intesa Sanpaolo

4.2.1. Poslovanje Privredne banke Zagreb

Druga najveća banka u Republici Hrvatskoj je Privredna banka Zagreb s tržišnim udjelom od 20.35% u bankovnom sustavu Republike Hrvatske te s imovinom od 90,186 milijuna kuna. Privredna banka Zagreb je članica Intesa Sanpaolo grupe, najveće talijanske bankovne grupe i jedne od najvažnijih financijskih institucija u Europi.

Privredna banka Zagreb d.d. osnovana je 1966. godine te je jedna od vodećih financijska institucija na hrvatskom tržištu. Nakon uspješno provedene privatizacije u prosincu 1999. godine, PBZ je postala član Grupe Intesa Sanpaolo. Bivša Banca Commerciale Italiana (BCI) je kupnjom 66,3% dionica Privredne banke Zagreb d.d. postala novi većinski dioničar, a Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka zadržala je udjel od 25%. U siječnju 2007. godine spajanjem Bance Intesa i Sanpaolo IMI, Privredna banka Zagreb postaje članica grupe Intesa Sanpaolo. Kao dio grupacije Intesa Sanpaolo, Privredna banka Zagreb imala je bolje uvjete za proširenjem na domaćem tržištu, pružanje svojih bankarskih usluga diljem cijele Hrvatske, te vremenom postaje jedna od vodećih banaka u Republici Hrvatskoj. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Više od polovice imovine Privredne banke Zagreb se sastoji od kredita i predujmova komitentima i bankama. 53,97% ukupne imovine Privredne banke Zagreb se nalazi unutar

stavke krediti i predujmovi komitentima, što je i za očekivati od banaka. Nakon toga slijede novac i tekući računi kod banaka, koji čine 19,30% ukupne imovine, investicijske vrijednosnice, koje čine 9,94% ukupne imovine, sredstva kod Hrvatske narodne banke, koja čine 5,60% ukupne imovine te krediti i predujmovi bankama koji čine 5,51% ukupne imovine. Krediti i predujmovi čine skoro 60% ukupne imovine Privredne banke Zagreb. Ostale stavke imovine Privredne banke Zagreb pojedinačno čine manje od 2% ukupne imovine Privredne banke Zagreb te sveukupno manje od 6% ukupne imovine. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Ako se analizira najveća stavka imovine Privredne banke Zagreb krediti i predujmovi komitentima, većina odobrenih kredita i predujmova odnosi na sektor građana (57%), na poduzeća otpada 27% te 16% na javni sektor i ostale institucije. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Na strani pasive, kao i kod većine banaka, dominiraju tekući računi i depoziti komitenata. Navedena stavka zauzima 75,35% ukupne pasive Privredne banke Zagreb. Nakon toga slijedi ukupni kapital i rezerve, koji čini 16,77% ukupne pasive, uzeti kamatonosni krediti i ostale financijske obveze zauzimaju 4,04% te tekući računi i depoziti banaka koji zauzimaju 1,92% ukupne pasive. Ostale stavke pasive zajedno zauzimaju manje od 2% ukupne pasive Privredne banke Zagreb. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Kod stavke tekućih računa i depozita komitenata, većina depozita su depoziti po viđenju (68%) dok ostatak spada na oročene depozite 32%. S druge strane, 68% svih tekućih računa i depozita se odnosi na depozite građana, 24% na depozite poduzeća te samo 8% na depozite javnog sektora i ostalih institucija. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Što se tiče računa dobiti i gubitka, većina poslovnih prihoda je ostvarena kroz neto kamatne prihode. Privredna banka Zagreb većinu svojih poslovnih prihoda ostvaruje kroz svoju najosnovniju djelatnost izdavanje kredita. 54,75% ukupnih poslovnih prihoda se odnosi na neto kamatne prihode. 17,31% poslovnih prihoda se odnosi na prihode od dividendi, 16,93% na prihode od naknada i provizija, 8,95% na neto prihode od trgovanja i neto dobiti od preračunavanja monetarne imovine i obveza te se 2,05% odnosi na ostale poslovne prihode. Valja napomenuti da su u cijelom promatranome periodu neto prihodi od naknada i provizija bili veći od prihoda od dividendi, osim u 2019. godini. S druge strane, kod troškova Privredne banke Zagreb 37,63% ukupnih troškova se odnosi na

troškove zaposlenika, 34,40% na ostale troškove poslovanja, 18,63% na troškove umanjenja vrijednosti i rezerviranja te 9,34% na amortizaciju i umanjenje vrijednosti goodwilla. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Većinu svojih kamatnih prihoda Privredna banka Zagreb ostvaruje preko građana. 67% ukupnih kamatnih prihoda ostvaruje od građana, 21% od poduzeća, 10% od javnog sektora i ostalih institucija te 2% od banaka. 95% ukupnih kamatnih prihoda je ostvareno preko kredita i predujmova komitentima. Ostalih 5% se odnosi na kredite i predujmove bankama te investicijske vrijednosnice. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Privredna banka Zagreb, jedna od vodećih banaka u Republici Hrvatskoj, većinu svoga poslovanja obavlja preko osnovnih bankovnih djelatnosti. 54,75% ukupnih poslovnih prihoda ostvaruje preko neto kamatnih prihoda, od kojih se većina odnosi na kredite i predujmove komitentima te gotovo dvije trećine tih prihoda ostvaruje preko građanstva. Sukladno tome, više od polovice imovine Privredne banke Zagreb se odnosi na kredite i predujmove komitentima, dok tri četvrtine pasive Privredne banke Zagreb čine tekući računi i depoziti komitenata.

4.2.2. Poslovanje Intesa Sanpaolo

Intesa Sanpaolo je osnovana 01.01.2007.. spajanjem dviju talijanskih bankovnih grupa, Banca Intesa i Sanpaolo IMI. Banca Intesa je nastala 1998. godine spajanjem talijanske banke Cariplo i Banco Ambrosiano Venette. Također joj se u 1999. godini pridružila Banca Commerciale Italiana (BCI). S druge strane Sanpaolo IMI je osnovana 1998. godine, spajanjem Istituto Bancario San Paolo di Torino i Istituto Mobiliare Italiano (IMI). Grupa Intesa Sanpaolo jedna je od najboljih bankovnih grupa u Europi, s oko 1.000 podružnica i 7,7 milijuna klijenata, uključujući podružnice koje posluju u komercijalnom bankarstvu u 12 zemalja srednje i istočne Europe te srednjoistočne i sjevernoafričke regije. Također je grupa uspostavila svoju prisutnost i u ostatku svijeta, u Sjedinjenim Američkim Državama, Brazilu, Rusiji, Indiji, Kini i Oceaniji. (Intesa Sanpaolo 2020.)

Većina imovine grupe Intesa Sanpaolo se nalazi unutar stavke zajmovi kupcima s udjelom od 51,32%. Drugu najveću stavku čini financijska imovina koja se odnosi na osiguravajuća

društva, koja čini 20,61% ukupne imovine grupe Intesa Sanpaolo. S druge strane 36,13% ukupne pasive se odnosi na tekuće račune i depozite komitenata, koji ujedno čine i najveću stavku unutar pasive. Druga najveća stavka pasive su financijske obveze prema drugim bankama, od čega gotovo pola spada na obveze prema centralnim bankama te malo više od pola na obveze prema drugim bankama. (Intesa Sanpaolo, 2019.)

Za razliku od do sada analiziranih banaka koji većinu poslovnih prihoda ostvaruju od kamatnih prihoda, Grupa Intesa Sanpaolo većinu prihoda ostvaruje od neto prihoda od naknada i provizija, koji čine 36,61% ukupnih neto prihoda od kamata i ostalih bankovnih prihoda. Neto kamatni prihodi čine 33,80% ukupnih navedenih prihoda. U svojem poslovanju, grupacija zarađuje preko 90% kamatnih prihoda preko kredita klijentima. Na strani troškova, najveći troškovi su operativni troškovi. 94,96% operativnih troškova se odnosi na administrativne troškove, od čega 60,10% na troškove osoblja. (Intesa Sanpaolo, 2019.)

Ako se gledaju najveći izvori neto kamatnih prihoda i prihoda od naknada i provizija grupe Intesa Sanpaolo, raspoređeni po poslovnim segmentima većina se nalazi u Italiji. Neto prihodi od naknada i provizija su najzastupljeniji u Banca dei Territori, domaća poslovna banka, sa 50,5%. Preko privatnog bankarstva zarađuje 21% ukupnih neto prihoda od naknada i provizija te preko korporativnog i investicijskog bankarstva zarađuje 12,4% ukupnih neto prihoda od naknada i provizija. Isto tako, više od pola neto kamatnih prihoda, 54,9%, grupa Intesa Sanpaolo zarađuje preko svoje domaće poslovne banke, Banca dei territori. 24,9% ostvaruje preko segmenta korporativnog i investicijskog bankarstva te 17,9% preko svojih internacionalnih podružnica. Ostatak ostvaruje preko osiguranja, privatnog bankarstva i segmenta upravljanja imovinom. (Intesa Sanpaolo, 2019.)

Najveće prihode grupe Intesa Sanpaolo čine neto prihodi od naknada i provizija te iza toga slijede neto prihodi od kamata. Valja naglasiti da preko pola navedenih prihoda grupa ostvaruje preko svoje domaće poslovne banke. Preko pola ukupne imovine grupe se odnosi na zajmove kupcima, dok se najveća stavka pasive odnosi na tekuće račune i depozite komitenata te iza toga slijede financijske obveze prema drugim bankama. Vidi se kroz prihode da grupa nije fokusirana samo na tradicionalni aspekt bankovnih usluga, već je uključena i u druge aspekte modernog bankovnog poslovanja, s obzirom na to da su joj

neto prihodi od naknada i provizija veći od neto kamatnih prihoda te tekući računi i depoziti komitenata ne zauzimaju velik dio pasive grupe.

4.3. Raiffeisenbank kao dio Raiffeisen Bank International

4.3.1. Poslovanje Raiffeisenbank banke

Raiffeisenbank je najmanja velika banka u stranome vlasništvu s tržišnim udjelom od 7.76% ukupnog bankovnog sustava Republike Hrvatske- Raiffeisenbank banka ima imovinu od 34,383 milijuna kuna te je u 100% vlasništvu Raiffeisenbank International AG-a.

Raiffeisenbank banka je registrirana u prosincu 1994. kao prva banka u Hrvatskoj osnovana inozemnim kapitalom, sa strateškim ciljem izgradnje cjelovite ponude financijskih usluga klijentima. (Raiffeisenbank banka, 2019.) Banka pruža financijske usluge putem 66 poslovnica u 36 hrvatskih gradova. Raiffeisenbank banka dio je snažne međunarodne financijske grupacije te je u sto postotnom vlasništvu Raiffeisen Bank International AG-a iz Beča. (Raiffeisenbank banka, 2020.)

Više od pola imovine Raiffeisenbank banke (54,16%) se nalazi u stavci zajmovi komitentima. 16,61% imovine Raiffeisenbank banke se nalazi u ulagačkim vrijednosnicama, 14,99% u novcu i računima kod banke, 5,78% na obveznim pričuvama Hrvatske Narodne Banke te 3,59% se odnosi na financijsku imovinu, plasmane i zajmove drugim bankama. Ostatak imovine čini manje od 5% koji se nalazi u drugim stavkama. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Od ukupnih zajmova komitentima, 58% zajmova banke se odnosi na zajmove stanovništvu. Ostalih 42% zajmova komitenata se odnosi na zajmove društvima i sličnim subjektima. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Na strani pasive dominiraju depoziti. 75,21% ukupne pasive Raiffeisenbank banke se odnosi na depozite komitenata, od čega se 56,41% se odnosi na depozite stanovništva, a ostatak na depozite društava i ostalih sličnih subjekata. 13,72% pasive se odnosi na kapital i rezerve, 3,82% se odnosi na depozite banaka te 3,10% se odnosi na uzete zajmove. Ostale

stavke zauzimaju manje od 5% ukupne pasive Raiffeisenbank banke. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Kao najveća stavka pasive, depoziti, se sastoje od depozita stanovništva, depozita društava i ostalih sličnih subjekata i depozita banaka. 54% depozita Raiffeisenbank banke se sastoji od depozita stanovništva, 41% od depozite društava i ostalih sličnih subjekata te 5% od depozita banaka. Za očekivati je da je većina depozita kratkoročnog karaktera. 78% depozita se odnosi na tekuće račune i depozite po viđenju, dok su ostalih 22% depozita, depoziti po viđenju (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Na strani računa dobiti i gubitka, u sklopu poslovnih prihoda prevladavaju neto prihodi od kamata. Neto prihodi od kamata čine 57,90% ukupnih poslovnih prihoda Raiffeisenbank banke. 23,85% ukupnih poslovnih prihoda čine neto prihodi od naknada i provizija, dok se 18,25% odnosi na prihode od trgovanja i ostale prihode. Na strani troškova, 84,51% se odnosi na troškove poslovanja, od čega su najveći troškovi osoblja, te 15,49% ukupnih troškova se odnosi na troškove rezerviranja i gubitaka od umanjenja vrijednosti. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

66% prihoda od kamata se odnosi na prihode ostvarene od stanovništva. 17% je ostvareno od segmenta društva, 13% od države i javnog sektora te 4% od kreditnih i ostalih financijskih institucija. A ako se gledaju prihodi od kamata po proizvodima, 66% prihoda od kamata je ostvareno od zajmova stanovništvu, 24% od zajmova društvima i sličnim subjektima, 8% od ostalih prihoda od kamata te ostalih 2% ukupnih prihoda od kamata se odnosi na plasmane bankama i financijska ulaganja. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Raiffeisenbank banka kao najmanja velika banka u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, 57,90% ukupnih poslovnih prihoda ostvaruje preko neto kamatnih prihoda, od čega se većina odnosi na zajmove stanovništvu. U bilanci, na strani imovine, dominiraju zajmovi komitentima koji čine 54,16% ukupne imovine Raiffeisenbank banke, dok na strani pasive, 75,21% ukupne pasive Raiffeisenbank banke nalazi se u depozitima komitentima, od čega više od pola se odnosi na depozite stanovništvu te više od tri četvrtine se odnose na tekuće račune i depozite po viđenju. Navedene činjenice su sukladne s time da je osnovna djelatnost Raiffeisenbank banke primanje depozita i izdavanje depozita, pa je i za očekivati da će navedene stavke biti najveće u aktivni i pasivi bilance te u prihodima u računu dobiti i gubitka.

4.3.2. Poslovanje Raiffeisen Bank International

Raiffeisen grupa predstavlja četvrtinu austrijskog bankovnog sustava. Sa svojih 434 autonomnih, lokalnih Raiffeisen banaka, predstavlja najgušću mrežu banaka u zemlji s oko 1.500 prodajnih mjesta. (Raiffeisenbank, 2020.) Primarno poslužuje mala i srednje velika maloprodajna poduzeća, industrijska i trgovačka poduzeća, kao i turizam i poljoprivredu. RBG je organizirana u tri razine: neovisne, lokalne Raiffeisen banke (prvi nivo), osam neovisnih regionalnih Raiffeisen banaka (drugi nivo) i Raiffeisen Bank International AG (treći nivo). zemlja s oko 1.500 prodajnih mjesta. Grupa zapošljava oko 29.000 ljudi u Austriji. Raiffeisen banke su univerzalne banke te pružaju cijeli spektar financijskih proizvoda i usluga. (Raiffeisen Bank International AG, 2019.)

Prva Raiffeisen banka je osnovana 1886. godine u Mühldorfu, čiji su članovi bili poljoprivrednici, zanatlije, radnici i trgovci. Genossenschaftliche Zentralbank, koja je osnovana 1927. godine, je kasnije preimenovana u Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB). Raiffeisen Bank International (RBI) je osnovana u listopadu 2010. godine spajanjem Raiffeisen Internationala (RI) s glavnim poslovnim područjima Raiffeisen Zentralbank Österreich AG (RZB). 2017. godine dolazi do spajanja Raiffeisen Zentralbank (RBZ) i njene podružnice Raiffeisen Bank International (RBI) u RBI. Raiffeisen Bank International AG se nalazi u Austriji kao vodeća korporativna i investicijska banka. Banka većinom posluje u centralnoj i istočnoj Europi, 13 tržišta navedenih područja su pokriveni podružnicama banke. Također, Raiffeisen Bank International posluje u azijskim i zapadnoeuropskim lokacijama. (RBI, 2020.)

Na strani imovine najveća stavka su zajmovi i predujmovi komitentima. Zajmovi i predujmovi komitentima čine 67,43% ukupne imovine Raiffeisen Bank International (RBI), od toga, 44,13% se odnosi na ne financijska društva i 33,71% na kućanstva. Zanimljivo je da Raiffeisen Bank International kroz zajmove i predujmove više poslužuje poduzeća nego kućanstva. Druga najveća stavka imovine Raiffeisen Bank International (RBI) su novac i novac na računima kod centralnih banaka te ostali depoziti po viđenju, koji čine 15,96% ukupne imovine Raiffeisen Bank International (RBI). S druge strane, na strani pasive, najveća stavka su depoziti komitenata, koji čine 63,02% ukupne pasive

Raiffeisen Bank International (RBI). 48,96% ukupnih depozita komitenata se odnosi na kućanstva, a 36,33% se odnosi na ne financijska društva. Ostatak se odnosi na države i druga financijska društva. Druga najveća stavka pasive su depoziti banaka, koji čine 15,49% ukupne pasive Raiffeisen Bank International (RBI). (RBI, 2019.)

U računu dobiti i gubitka, najveća stavka su neto kamatni prihodi. Neto kamatni prihodi čine 62,32% ukupnih poslovnih prihoda. Druga najveća stavka su neto prihodi od naknada i provizija koji čine 32,81% ukupnih poslovnih prihoda. Dok na strani troškova, Raiffeisen Bank International, najviše izdvaja za troškove zaposlenika. Troškovi zaposlenika čine 52,05% administrativnih troškova. Drugi administrativni troškovi čine 35,73% ukupnih administrativnih troškova. (RBI, 2019.)

Raiffeisen Bank International (RBI) većinu svojih prihoda ostvaruje od kamata te joj je najveći doprinos dobiti neto kamatni prihod. U imovini dominiraju zajmovi i predujmovi komitentima, s time da najviše Raiffeisen Bank International (RBI) poslužuje poduzeća, pa tek nakon njih kućanstva. Na strani pasive banci dominiraju depoziti komitenata. Navedena dominacija stavaka unutar financijskih izvještaja se podudara s tradicionalnim poslovanjem banke, gdje joj je osnovna i najveća djelatnost primanje depozita i izdavanje kredita.

4.4. Erste banka kao dio Erste Group Bank AG

4.4.1. Poslovanje Erste banke

Erste&Steiermärkische Bank je treća najveća banka u Republici Hrvatskoj. S ukupnom aktivom od 69,531 milijuna kuna, zauzima 15.69% ukupnog bankovnog sustava Republike Hrvatske. Erste&Steiermärkische Bank je dio Erste grupe.

Erste&Steiermärkische Bank d.d. pod navedenim imenom posluje od 1. kolovoza 2003., a nastala je spajanjem Riječke banke d.d., Rijeka i tadašnje Erste&Steiermärkische Bank d.d., Zagreb. Riječka banka, osnovana 1954. godine, s 50-godišnjom tradicijom u bankarstvu, predstavljala je vodeću banku grada Rijeke, Primorja i Istre, a Erste&Steiermärkische Bank d.d., Zagreb nastala je 2000. godine spajanjem triju uspješnih

regionalnih hrvatskih banaka: Bjelovarske, Trgovačke i Čakovečke banke. Erste&Steiermärkische Bank d.d. posluje na nacionalnoj razini te uslužuje više od 888.352 klijenata kroz mrežu od 124 poslovnica i 735 bankomata. Mreža ujedno uključuje 13 komercijalnih, 8 poduzetničkih i 9 profitnih centara za korporativne klijente. U svom poslovanju banka je prvenstveno usmjerena na građanstvo te malo i srednje poduzetništvo, no istodobno i na tradicionalne velike partnere s kojima posluje u regijama u kojima je snažno prisutna: Rijeci, Zagrebu i Bjelovaru. Od samog početka 2000. godine, Erste&Steiermärkische Bank d.d. dio je međunarodne Erste Group grupe, koja potječe još od davne 1819. godine i prve Austrijske štedne banke. (Erste, 2020.)

U imovini Erste banke više od polovice ukupne imovine zauzimaju krediti i predujmovi klijentima. Krediti i predujmovi klijentima čine 64,27% ukupne imovine Erste banke. Druga najveća stavka Erste banke je financijska imovina koja čini 18,26%, nakon toga slijede krediti i predujmovi kreditnim institucijama koji čine 6,66% te novac i novčana sredstva koji čine 6,79%. Ostale stavke imovine Erste banke čine manje od 5% ukupne imovine Erste banke te zasebno čine manje od 2%. (Erste, 2019.)

Na strani pasive, najveća stavka jesu depoziti klijenata koji čine 75,78% ukupne pasive Erste banke. Druga najveća stavka je kapital, koji čini 13,11% ukupne pasive. Uz navedeno, još treba spomenuti depozite od banaka koji čine 8,25%. Ostale stavke pasive čine manje od 3% ukupne pasive Erste banke te većina njih zasebno ne prelazi ni 1%. (Erste, 2019.)

Ako se analiziraju ukupni depoziti Erste banke, većina depozita Erste banke je od kućanstva (66%), 22% je od nefinancijskih društava, 8% od opće država te 4% čine ostala financijska društva. Što se tiče ročnosti depozita, više od pola depozita su prekonoćni depoziti (57%). Ostalih 43% depozita su dugoročnog karaktera, odnosno radi se o oročenim depozitima. (Erste, 2019.)

Na strani računa dobiti i gubitka, najveća stavka jesu neto kamatni prihodi. Neto kamatni prihodi čine 66,74% ukupnih poslovnih prihoda Erste banke. Nakon toga slijede neto prihodi od naknada i provizija koji čine 20,58% ukupnih poslovnih prihoda, neto rezultat od trgovanja i svođenja na fer vrijednosti čini 9,43% te prihodi od dividendi čine 2,85%. Ostale stavke poslovnih prihoda čine manje od 1% ukupnih poslovnih prihoda. Na strani troškova, najveći troškovi su troškovi zaposlenika, koji čine 35,91% ukupnih troškova

Erste banke. 33,11% ukupnih troškova čine ostali administrativni troškovi, 18,56% čini ostali operativni rezultat, 7,61% čini amortizacija te 4,81% čini umanjeње vrijednosti. (Erste, 2019.)

Kao i ostale banke većinu svojih prihoda Erste ostvaruje preko neto kamatnih prihoda, ali za razliku od ostalih ostvaruje relativno puno veće neto kamatne prihode naspram prihoda od naknada i provizija. U bilanci, pod imovinom, joj dominiraju krediti i predujmovi klijentima, od čega se najviše kredita plasira kućanstvima, a nakon toga nefinancijskim institucijama. U pasivi Erste banke dominiraju depoziti, te više od pola depozita čine depoziti kućanstva te su kratkoročnog karaktera.

4.4.2. Poslovanje Erste Group Bank AG

Erste je osnovana 1819. godine kao prva Austrijska štedna banka. 1970. godine Erste postaje banka koja pruža osnovne bankovne djelatnosti. 1997. godine Erste grupa je izašla u javnost, sa strategijom da proširi svoj maloprodajni posao u centralnu i istočnu Europu. Od tada Erste grupa je rasla kroz brojne akvizicije i organski je postala jedna od najvećih pružatelja financijskih usluga u istočnom dijelu Europske Unije prema broju klijenata i ukupne imovine. (Erste Group, 2020.) Danas Erste Group ima veliku prisutnost u sljedećim ključnim tržištima: Austrija, Češka, Slovačka, Rumunjska, Mađarska i Hrvatska - koje su ujedno i članice Europske unije. Isto tako Erste Group grupa zadržava manju prisutnost u Srbiji, kojoj je dodijeljen status kandidata za članstvo u Europskoj uniji. Erste Grupa također drži izravne i neizravne sudjelovanje većinskog i manjinskog bankarstva u Sloveniji, Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, sjevernoj Makedoniji i Moldaviji. (Erste Group, 2019.)

Više od pola imovine Erste Group grupe čine zajmovi i predujmovi klijentima. Zajmovi i predujmovi klijentima čine 62,82% ukupne imovine Erste Group grupe. Dužnički vrijednosni papiri čine 10,89% ukupne imovine, dok zajmovi i predujmovi bankama 9,38%. Na strani pasive dominiraju depoziti komitenata koji čine 70,44% ukupne pasive. Druga najveća stavka Erste Group grupe je kapital koji čini 8,33% ukupne pasive, a nakon njega slijede izdani dužnički vrijednosni papiri koji čine 7,06%. (Erste Group, 2019.)

Najveća stavka poslovnih prihoda Erste Group grupe su neto kamatni prihodi koji čine 64,98% ukupnih poslovnih prihoda. Nakon nje slijede neto prihodi od naknada i provizija koji čine 27,38% ukupnih poslovnih prihoda. Na strani troškova, najveće troškove čine troškovi osoblja (51%). Drugi najveći trošak su ostali administrativni troškovi koji čine 24,22% ukupnih troškova Erste Group grupe. (Erste Group, 2019.)

Osnova bankovnog poslovanja Erste Grupe je maloprodaja i korporativno poslovanje s klijentima u istočnom dijelu Europe Unije, uključujući Austriju. (Erste Group, 2019.)

Većinu neto prihoda od kamata grupa ostvaruje kroz Austriju. Zatim slijede zemlje centralne i istočne Europe kao što su Češka, Slovačka i Rumunjska. Zemlja u kojoj ostvaruje najmanje neto prihode od kamata je Srbija. (Erste Group, 2019.)

Erste Group grupa većinu prihoda ostvaruje od neto kamatnih prihoda. Većinu tih ostvarenih neto kamatnih prihoda zarađuje u Austriji. Više od pola imovine Erste Group grupe čine zajmovi i predujmovi klijentima, dok na strani pasive dominiraju depoziti, pogotovo depoziti komitenata. Većinu svoga poslovanja Erste Group grupa ostvaruje kroz osnovne bankovne djelatnosti.

4.5. OTP banka kao dio OTP Group

4.5.1. Poslovanje OTP banke

Četvrta najveća banka u Republici Hrvatskoj je OTP banka. OTP banka čini 9.73% ukupnog bankovnog sustava Republike Hrvatske sa svojom aktivom od 43,134 milijuna kuna.

Povijest OTP banke je kompleksna te se radi o spajanjima mnogo banaka koje su u konačnici bile preuzete od strane OTP Bank banke Rt. 1955. godine je osnovana Dubrovačka banka, 1956. je osnovana Istarska banka, 1957. godine je osnovana Sisačka banka te Dalmatinska banka i 1965. godine je osnovana Splitska banka. Do 2002. godine Dalmatinska banka je postala većinski vlasnik Istarske, Sisačke i Dubrovačke banke. 28. lipnja 2002. godine Dalmatinska, Istarska i Sisačka banka su spojene u novu banku, Nova banka d.d. Nakon toga slijedi integracija Dubrovačke banke i Nove banke 2004. godine.

Godinu dana poslije OTP Bank Rt. preuzima Novu banku, nakon što joj je odobreno preuzimanje većinskog vlasničkog udjela u Novoj banci od strane Savjeta Hrvatske narodne banke. 2014. godine OTP banka preuzima Banco Popolare Croatia. Isto tako je OTP banka, nedavno, imala preuzimanje Splitske banke u 2017. godini, nakon čega je postala četvrta najveća banka u Republici Hrvatskoj. OTP banka posluje diljem cijele Hrvatske s preko 120 poslovnica i s više od 500.000 klijenata u sektoru građanstva te u sektoru gospodarstva. Sjedište banke je u Splitu, s dijelom centralnih i poslovnih funkcija u Zadru i Zagrebu, kao i poslovnim centrima u Varaždinu, Puli, Dubrovniku i Osijeku. (OTP banka, 2020.)

U prosincu 2018. godine, do tada najvećom transakcijom takve vrste u financijskom sektoru u Republici Hrvatskoj, formalizirano je pripajanje Splitske banke čime je stvorena četvrta kreditna institucija po veličini aktive i ostvarenom rezultatu u bankovnom sustavu Hrvatske. Ukupna bilanca OTP banke tada je porasla 114% na 42 milijarde kuna. (OTP banka, 2019.)

Očekivano je da će zajmovi i potraživanja komitenata te obveze prema komitentima činiti najveće stavke unutar bilance OTP banke s obzirom na to da se radi o banci. Na strani imovine OTP banke, zajmovi i potraživanja komitenata čine 61,35% ukupne imovine OTP banke, nakon čega slijede novac, tekući računi kod banaka i sredstva kod Hrvatske narodne banke koji zauzimaju 18,05%, zatim dužničke vrijednosnice po fer vrijednosti koje zauzimaju 13,86% te zajmovi i potraživanja od banaka koji zauzimaju 1,94%. Ostale stavke imovine OTP banke zasebno zauzimaju manje od 1% te zajedno manje od 5% ukupne imovine OTP banke. (OTP banka, 2019.)

58% svih zajmova i potraživanja komitenata OTP banke je plasirano stanovništvu, dok je ostalih 42% plasirano pravnim osobama. Većinu svojih zajmova i potraživanja OTP banka plasira segmentu građanstvo. (OTP banka, 2019.)

Na strani pasive dominiraju obveze prema komitentima, koje zauzimaju 76,32% ukupne pasive OTP banke. Sljedeća najveća stavka je ukupni dionički kapital i rezerve koja zauzima 14,10% ukupne pasive OTP banke. Obveze prema drugim bankama zauzimaju 4,11% te ostala pozajmljena sredstva 2,53%. Ostale stavke pasive OTP banke čine manje od 3%. (OTP banka, 2019.)

Što se tiče depozita komitenata, najviše njih se odnosi na stanovništvo (70%), dok ostatak na pravne osobe. Isto tako većina depozita (73%) je kratkoročnog karaktera, i odnosi se na depozite po viđenju, a ostalih 27% depozita je oročeno. (OTP banka, 2019.)

Unutar računa dobiti i gubitka, najveća stavka unutar poslovnih prihoda su neto kamatni prihodi. Neto kamatni prihodi zauzimaju 72,51% ukupnih poslovnih prihoda. Neto prihod od naknada i provizija čini 22,99% ukupnih poslovnih prihoda. Ostalih 4,50% se odnosi na neto prihod od trgovanja i ostali prihodi. Na strani troškova ostali troškovi poslovanja čine 60,42% troškova OTP banke, dok troškovi zaposlenika čine 39,58%. (OTP banka, 2019.)

Najviše kamatnih prihoda OTP banke je ostvareno kroz zajmove stanovništvu (68%). 24% kamatnih prihoda čine zajmovi pravnim osobama, 7% se ostvaruje kroz dužničke vrijednosnice a 1% kroz gotovinske rezerve i plasmane bankama. (OTP banka, 2019.)

OTP banka, kao jedna od najvećih banaka u Republici Hrvatskoj, većinu svojih prihoda ostvaruje kroz kamatne prihode, i to najviše kroz zajmove stanovništvu. Unutar imovine, dominiraju zajmovi i potraživanja komitentima te na strani pasive najviše zauzimaju obveze prema komitentima. Kao i prije navedeno, većinu svog poslovanja OTP banka ostvaruje kroz osnovne djelatnosti, a to je izdavanje kredita i primanje depozita.

4.5.2. Poslovanje OTP Group

Prethodnik OTP Bank banke, National Savings Bank (OTP Bank) osnovana je 1949. godine kao banka u vlasništvu države koja u cijeloj državi pruža usluge primanja depozita i kreditiranja stanovništva. 1990. godine postaje javna banka te je njena privatizacija započela 1990. godine. Nakon privatizacije OTP Bank počinje svoju internacionalnu ekspanziju, ciljajući zemlje centralne i istočne Europe. Kroz svoju ekspanziju u djelatnostima koje pruža te internacionalnu penetraciju u zemljama centralne i istočne Europe nastala je OTP grupa. (OTP Group, 2020.)

OTP Grupa pruža svoje univerzalne financijske usluge putem nekoliko podružnica. U Mađarskoj banka obavlja tradicionalne bankovne poslove, dok specijalizirane usluge, uključujući leasing automobila, investicijske fondove razvijaju i nude podružnice banke. OTP grupa trenutno posluje u zemljama centralne i istočne Europe. Njene podružnice su

prisutne u: Albaniji, Bugarskoj, Hrvatskoj, Rumunjskoj, Srbiji, Slovačkoj, Ukrajini, Rusiji, Moldaviji, Crnoj Gori i Sloveniji. (OTP Group, 2020.)

Najveća stavka unutar imovine OTP grupe su krediti, koji čine 59,04% ukupne imovine OTP grupe. Druga najveća stavka su vrijednosnice mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobiti te po amortiziranom trošku koje zauzimaju 21,84% ukupne imovine OTP grupe. Na strani pasive najveća stavka su depoziti komitenata koji čine 75,40% ukupne pasive OTP grupe. Druga najveća stavka pasive je kapital koji zauzima 11,39% ukupne pasive OTP grupe. (OTP Group, 2019.)

Na strani računa dobiti i gubitka dominiraju neto kamatni prihodi. 57,76% ukupnih poslovnih prihoda čine neto kamatni prihodi. Nakon njih, druga najveća stavka unutar poslovnih prihoda su neto prihodi od naknada i provizija koji zauzimaju 30,72%. Što se tiče troškova OTP grupe, najveći troškovi su ostali administrativni troškovi koji čine 44,06% te troškovi osoblja koji čine 43,16%. (OTP Group, 2019.)

OTP grupa većinu svojih neto kamatnih prihoda ostvaruje u Mađarskoj, gdje joj se nalazi sjedište (38%). 16% neto kamatnih prihoda ostvaruje u Rusiji, isti postotak ostvaruje i u Bugarskoj, 8% u Hrvatskoj, 7% u Ukrajini, 4% u Srbiji, 4% u Rumunjskoj itd. (OTP Group, 2019.)

OTP grupa većinu svojih prihoda ostvaruje kroz neto kamatne prihode i to većinom kroz Mađarsku. Valja naglasiti da OTP grupa ostvaruje 8% svojih neto kamatnih prihoda kroz Hrvatsku. Više od pola imovine OTP grupe čine krediti, dok na strani pasive depoziti čine tri četvrtine pasive OTP grupe.

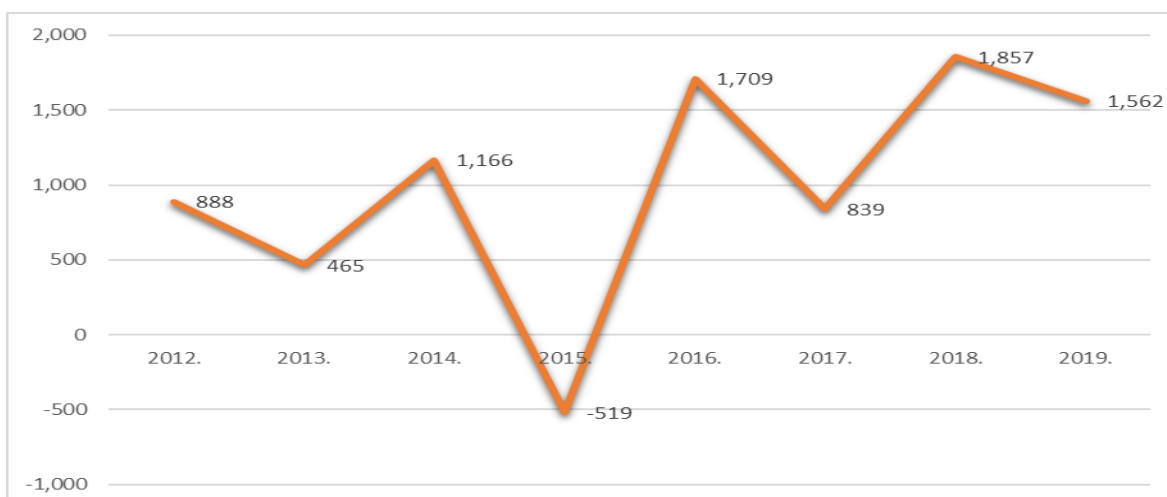
5. Analiza efikasnosti poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj

5.1. Analiza efikasnosti poslovanja Zagrebačka banke

Kroz neto dobit i rast imovine će se dati uvid u kretanje poslovanja Zagrebačke banke u odabranome periodu te kako su trendovi u kretanju hrvatskoga bankovnog sustava utjecali na njeno poslovanje. Uz navedeno, Zagrebačka banka je u većini promatranoga perioda poslovala s dobiti.

Grafikon 8 prikazuje neto dobit Zagrebačke banke. Navedena dobit je oscilirala u čitavome promatranome periodu, kao rezultat općenitih kretanja u hrvatskom bankovnom sustavu, ali i dodatnih doprinosa rastu. Dodatni doprinos rastu dobiti je imala prodaja udjela u podružnici Istraturist Umag d.d., u iznosu od 428 milijuna kuna u 2014. godini (Zagrebačka banka, 2014.) te prodaja udjela u Visa Europe LTD u 2016. godini (Zagrebačka banka, 2016. godina) U godinama kada dobit raste, to se događa uslijed pozitivnog ostvarenih rezultata na strani poslovnih prihoda i poslovnih troškova.

Grafikon 7. Zagrebačka banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kuna)

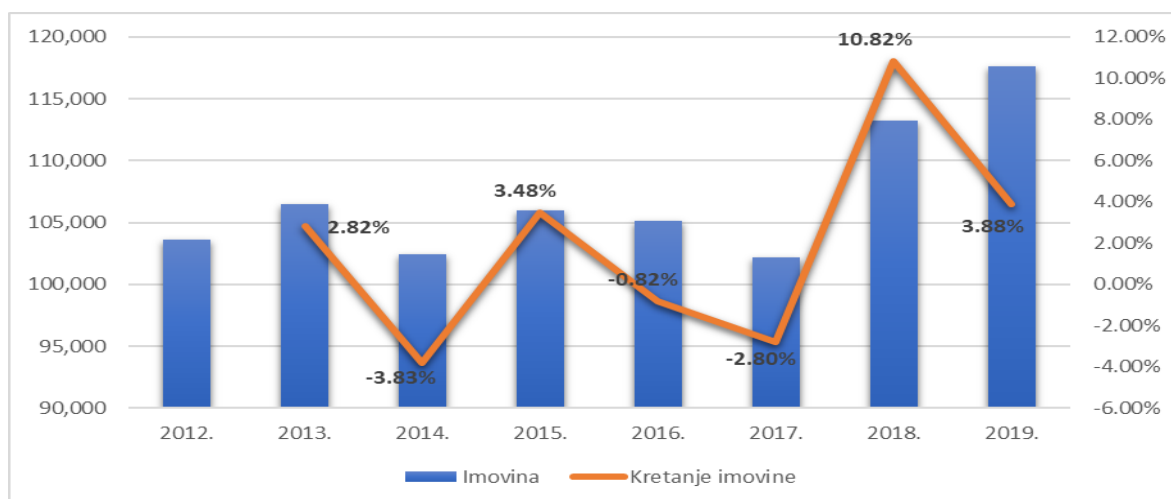

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju Zagrebačke banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/onama/investitori/financijski-izvjestaji>

2015. godine Zagrebačka banka ostvaruje gubitak u iznosu od 519 milijuna kuna zbog troškova konverzije kredita, kao posljedica mjera Vlade Republike Hrvatske vezane uz konverziju kredita u švicarskim francima. S druge strane, najbolji rezultat postiže u 2018. godini, uslijed rasta neto prihoda od naknada i provizija i neto dobiti od trgovanja i ostali prihodi te smanjenja ukupnih gubitaka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja zbog smanjenja udjela loših kredita, što se može vidjeti i iz kretanja ukupne imovine Zagrebačke banke.

Glavni faktor koji je u navedenom periodu utjecao na kretanje ukupne imovine Zagrebačke banke je bila politika rješavanja djelomično nenadoknadivih i nenadoknadivih kredita. S obzirom na to da je banka prodavala loša potraživanja u većini perioda s obzirom na slabu potražnju za kreditima dolazi do pada kredita. Izuzetak prosječnom kretanju rasta ukupne imovine vidljiv je u 2018. godina, kada je Zagrebačkoj banci pripojena Prva Stambena Štedionica d.d., grafikon 9. Navedeno pripajanje je utjecalo i na rast volumena kredita Zagrebačke banke. (Zagrebačka banka 2018.) Uz sve navedeno, kretanje ukupne imovine Zagrebačke banke je fluktuiralo u čitavome promatranome periodu.

Grafikon 8. Zagrebačka banka, kretanje ukupne imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju Zagrebačke banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/otvora/investitori/financijski-izvjestaji>

Najnepovoljnije kretanje je zabilježeno u 2014. godini primarno kao rezultat smanjenja tekućih računa kod HNB-a, uslijed smanjenja izdvajanja obvezne pričuve te obveznih

blagajničkih zapisa kod HNB-a (Bilten o bankama, 2014.), te zajmova i potraživanja od komitenata. (Zagrebačka banka, 2014.) Najveće kretanje je zabilježeno u 2018. godini, a to je rezultat pripajanja Prve Stambene Štedionice d.d. Zagrebačkoj banci.

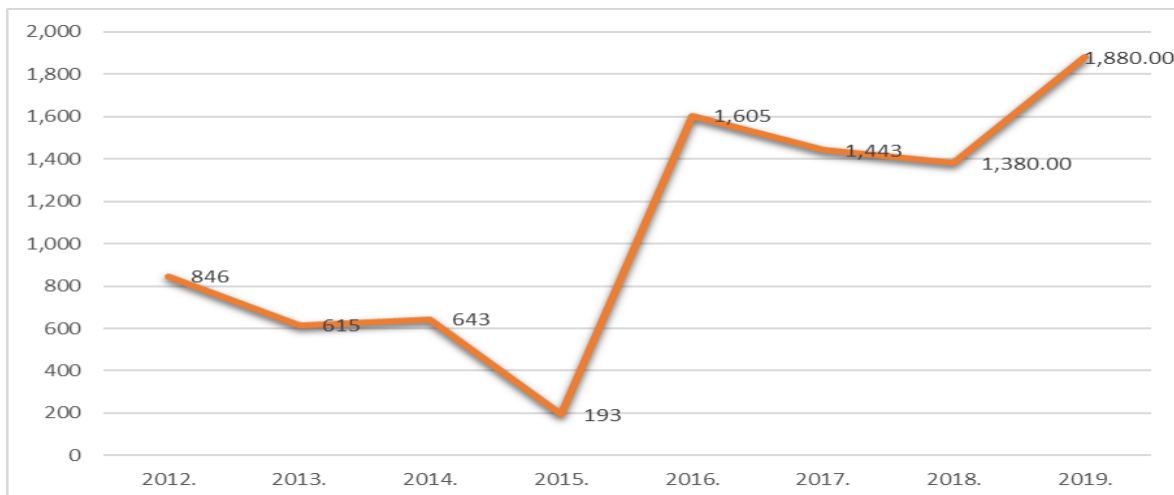
Kao sumarni rezultat vidljivo je da je 2018. godina najbolja godina u poslovanju Zagrebačke banke, jer je te godine ostvarena najveća dobit i rast imovine, a to se može pripisati pripajanju Prve Stambene Štedionice d.d. te sukladno tome rastu volumena kredita. S druge strane najgori rezultat na strani dobiti je ostvaren u 2015. godini, a na strani imovine u 2014., a ne u 2015. kao rezultat smanjenja kredita uslijed mjera Vlade Republike Hrvatske.

5.2. Analiza efikasnosti poslovanja Privredne banke Zagreb

Privredna banka Zagreb je odlično poslovala u cijelom promatranom periodu. Najveći dokaz tog uspjeha je 2015. godina u kojoj nije ostvarila gubitak, za razliku od ostalih banaka.

Kretanje neto dobiti Privredne banke Zagreb se može vidjeti na grafikonu 9. Kretanje dobiti je osciliralo kroz čitav period, no ako se gleda period kao cjelina prisutan je rast od početka do kraja. Niska dobit na početku perioda je rezultat visokih troškova ispravaka vrijednosti zbog loših kredita te snižavanja neto kamatnih prihoda. (Privredna banka Zagreb, 2012., 2013., 2014. godina). 2016. godine ostvaruje dodatne prihode od prodaje udjela u Visa Europe LTD. i prodaje dionica u ISP card. (Privredna banka Zagreb, 2016.)

Grafikon 9. Privredna banka Zagreb, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)

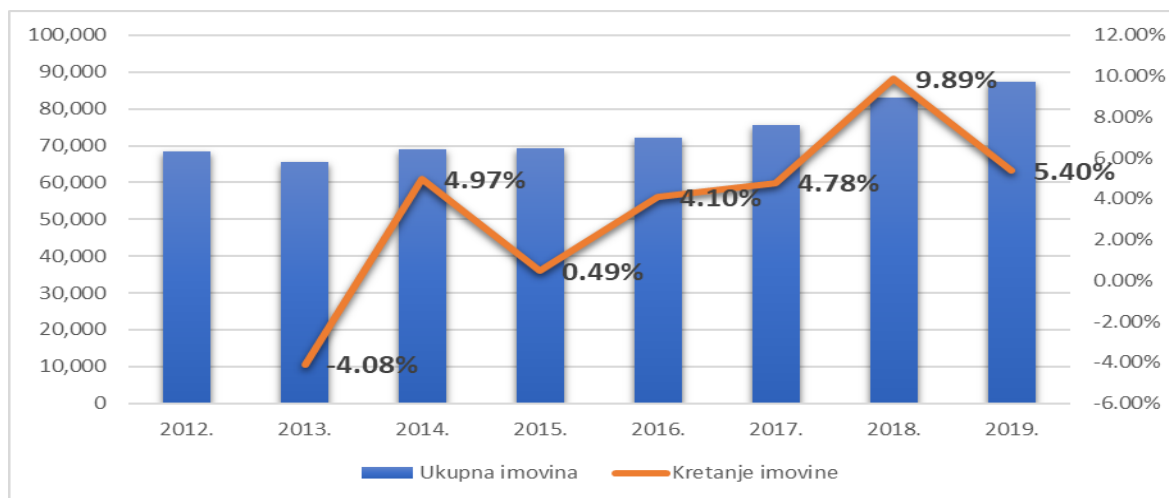

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima Privredne banke Zagreb za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.pbz.hr/gradjani/financial-reports.html>

Najnepovoljniji rezultat banka postiže u 2015. godine, kao rezultat dodatnih troškova konverzije kredita u švicarskim francima. Iako je te godine ostvarila najgori rezultat, i dalje je ostvarena dobit za razliku od drugih banaka. Navedeno ukazuje na odlično poslovanje Privredne banke Zagreb. S druge strane, najbolji rezultat ostvaruje na kraju perioda, a glavni doprinos tome su bili viši prihodi od dividendi, prvenstveno dividendi od podružnica. (Privredna banka Zagreb, 2019.)

Na strani kretanja imovine, grafikon 10, vidljiv je trend rasta od 2015. godine do 2018. godine. U 2018. godini za rast imovine zaslužan je rast kredita (Privredna banka Zagreb, 2018.), dok je rast imovine u 2016. godine rezultat rasta kredita, ali zbog manjih rezervacija za umanjenje vrijednosti. (Privredna banka Zagreb 2016.) Navedeno nam ukazuje na politiku koju je provodila Privredna banka Zagreb tj. smanjivanje loših kredita u svome portfelju.

Grafikon 10. Privredna banka Zagreb, kretanje ukupne imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima Privredne banke Zagreb za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.pbz.hr/gradjani/financial-reports.html>

Najgori rezultat, sa strane kretanja imovine, Privredna banka Zagreb ostvaruje u 2013. godini. Najveće smanjenje se odnosi na zajmove i predujmove klijentima. S obzirom na tešku gospodarsku situaciju, nije začuđujuće da je došlo do smanjene potražnje za kreditima. (Privredna banka Zagreb, 2013.) S druge strane najbolji rezultat postiže u 2018. godini, kao rezultat rasta kredita, iz segmenta banaka. (Privredna banka Zagreb, 2018.)

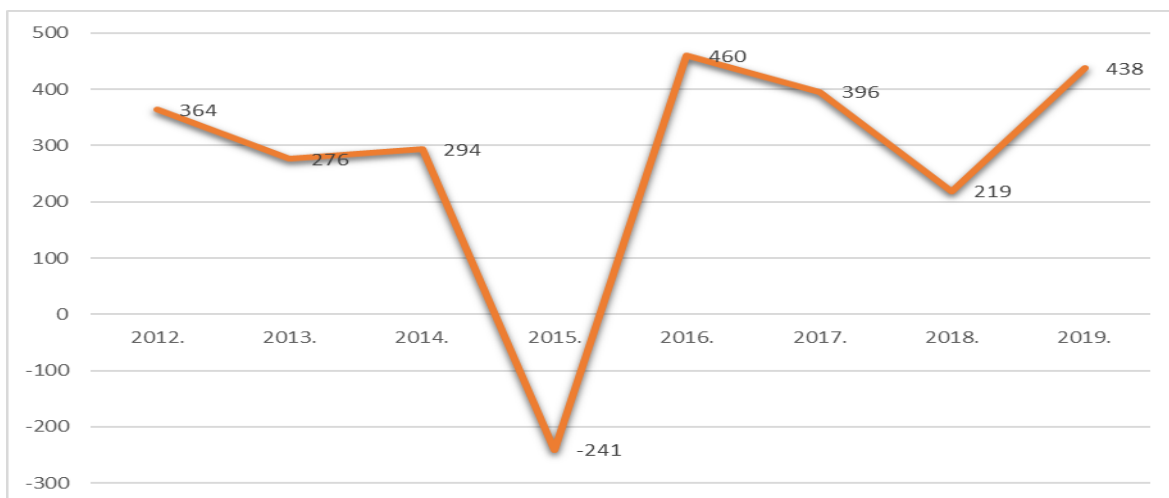
Sa strane dobiti banka ostvaruje najbolji rezultat u 2019. godini, dok je najbolji rezultat na strani rasta imovine postigla u 2018. godini. Unatoč rastu kredita u 2018. godini, smanjenje kamatnih stopa je bilo toliko veliko da su se smanjili neto kamatni prihodi, te je banka zabilježila pad dobiti 2018. godine. Najgori rezultat sa strane dobiti je ostvaren u 2015. godini, što je i za očekivati, te isto tako je za očekivati da je banka jedino smanjenje imovine ostvarila na početku perioda, u 2013. godini, s obzirom na politiku rješavanja loših kredita iz portfelja kredita Privredne banke Zagreb.

5.3. Analiza efikasnosti poslovanja Raiffeisen banke

Kao i kod ranije navedenih banaka, dobit Raiffeisenbank banke je fluktuirala kroz čitavo razdoblje. U period od 2012. do 2015. godine imovina banke se smanjivala, ali iz godine u godinu po sve manjoj stopi. U 2016. zabilježen je rast imovine što se nastavlja do kraja promatranog perioda, s izuzetkom u 2017. godini. U nastavku će biti analizirano kretanje dobiti i imovine Raiffeisenbank banke u razdoblju od 2012. godine do 2019. godine.

S obzirom na prisutne trendove u hrvatskome bankovnome sustavu u odabranome periodu, teško je za očekivati da će banka imati rastući trend kretanja dobiti kroz navedeno razdoblje. Dobit je fluktuirala, kao što se može vidjeti na grafikonu 11. Negativni trend koji je zabilježen 2017. godine rezultat je lošeg poslovanja grupe Agrokor koji se odrazio na poslovanje Raiffeisenbanke (Raiffeisenbank banka 2017.), a 2018. godine rezultat je primjene novih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI 9), kojim se gubici od umanjenja vrijednosti priznaju u visini u kojoj se očekuju. (Raiffeisenbank banka, 2018.)

Grafikon 11. Raiffeisenbank banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)

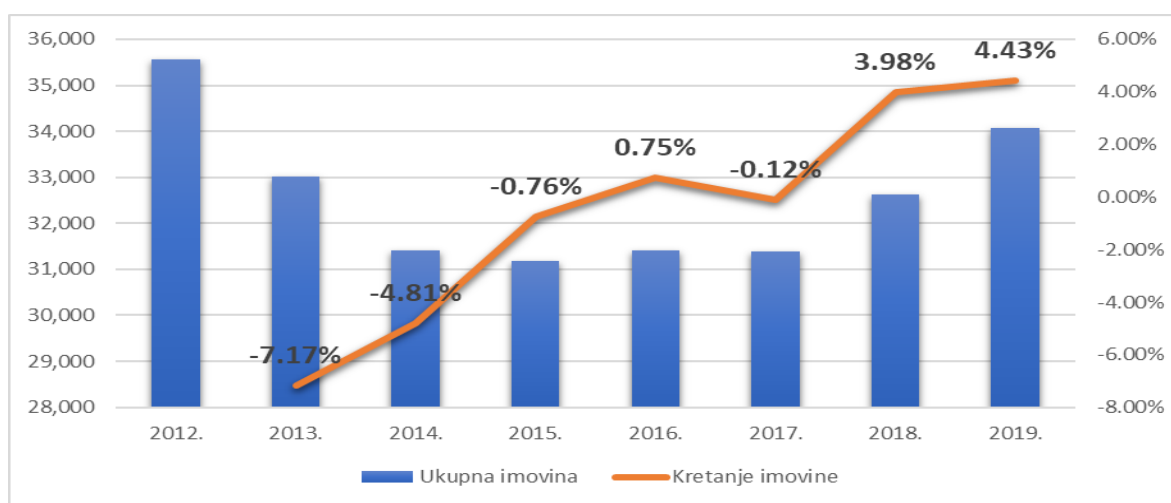

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima Raiffeisen banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji>

Banka je najnižu razinu dobiti ostvarila u 2015. godini uslijed visokih troškova konverzije kredita. Najbolji rezultat ostvarila je na samom kraju promatranoga perioda, u 2019. godini. Najveći doprinos dobiti u 2019. godini je rast neto kamatnih prihoda, zbog rasta kredita, i rast neto prihoda od naknada i provizija. Isto tako na pozitivan rezultat su utjecali manji troškovi umanjenja vrijednosti i rezerviranja, iako su i dalje bili prisutni. (Raiffeisenbank banka, 2019.)

Na strani kretanja imovine, grafikon 12, prisutan je rastući trend u kretanju imovine. Unatoč tome većinu perioda je prisutno smanjenje ukupne imovine, u periodu do 2015. godine te u 2017. godini. Glavni razlog smanjenja imovine na početku je rješavanje loših kredita sa strane banke (Raiffeisenbank banka, 2013.), te zaduživanje u inozemstvu od strane komitenata te razduživanje u zemlji. (Raiffeisenbank, 2014., 2015.) Rast na kraju perioda ukazuje na dobru gospodarsku sliku te lagani oporavak.

Grafikon 12. Grafikon 12. Raiffeisenbank banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima Raiffeisen banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji>

Najveće smanjenje ukupne imovine je Raiffeisenbank banka ostvarila na početku perioda, u 2013. godini. S obzirom na to da je tada i dalje bila prisutna velika količina loših kredita te općenita politika banaka za rješavanje loših kredita, jasno je zašto na samom početku dolazi do najvećeg smanjenja. S druge strane najveći rast imovine banka ostvaruje na samome kraju, u 2019. godini. Do navedenog rasta dolazi primarno zbog rasta kredita

(Raiffeisenbank banka 2019.), što ocrta pozitivnu sliku u poslovanju Raiffeisenbank banke ali i hrvatskog gospodarstva.

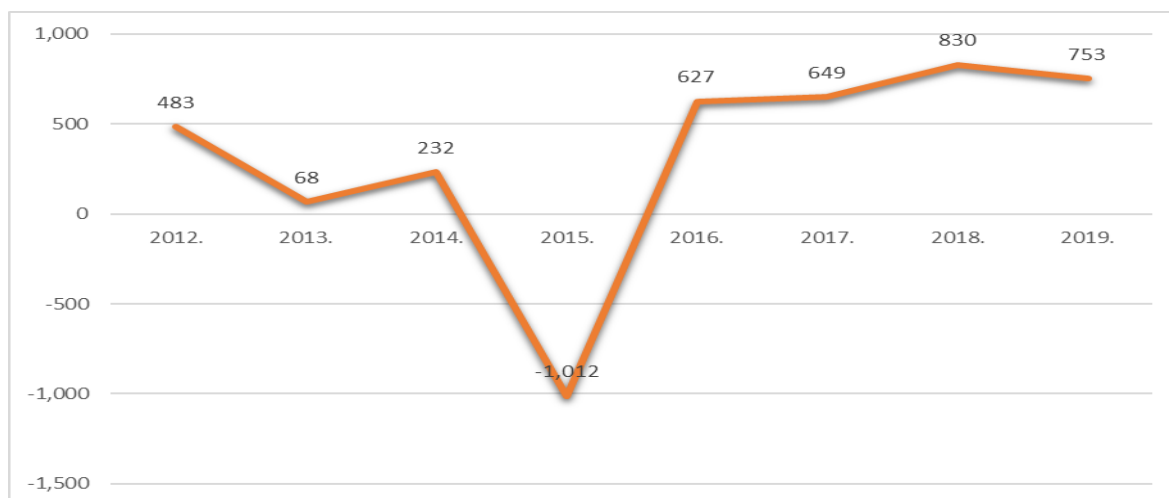
Sukladno najvećem rastu imovine, uslijed rasta kredita, najveće ostvarena dobit je također u 2019. godini. Što je pozitivna korelacija između stavki dobiti i imovine. Najveće smanjenje u kretanju imovine banke je zabilježeno u 2013. godini, a na strani dobiti najgori rezultat je ostvaren u 2015. godini, kada banka posluje s gubitkom.

5.4. Analiza efikasnosti poslovanja Erste banke

Poslovanje Erste banke u navedenom periodu je bilo popraćeno fluktuacijom dobiti. Jedini trend zabilježen je u periodu od 2016. godine do 2018. godine. Na strani kretanja imovine Erste banke, prisutna su tri trenda. Prvo je trend rasta ukupne imovine do 2014. godine, zatim pada do 2016. godine te u konačnici rast ukupne imovine do 2019. godine.

Dobit Erste banke, grafikon 13, je fluktuirala u čitavom odabranome periodu, s jednim malim trendom rasta od 2016. godine do 2018. godine. U 2019. godini je banka imala izvanredne troškove vezane uz jednokratne troškove rezervacija koji proizlaze iz sudskog spora u postupku koji je još uvijek u tijeku. Banka je u sklopu toga priznala dodatne rezerve u iznosu od 187 milijuna kuna. (Erste banka, 2019. godina)

Grafikon 13. Erste banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)

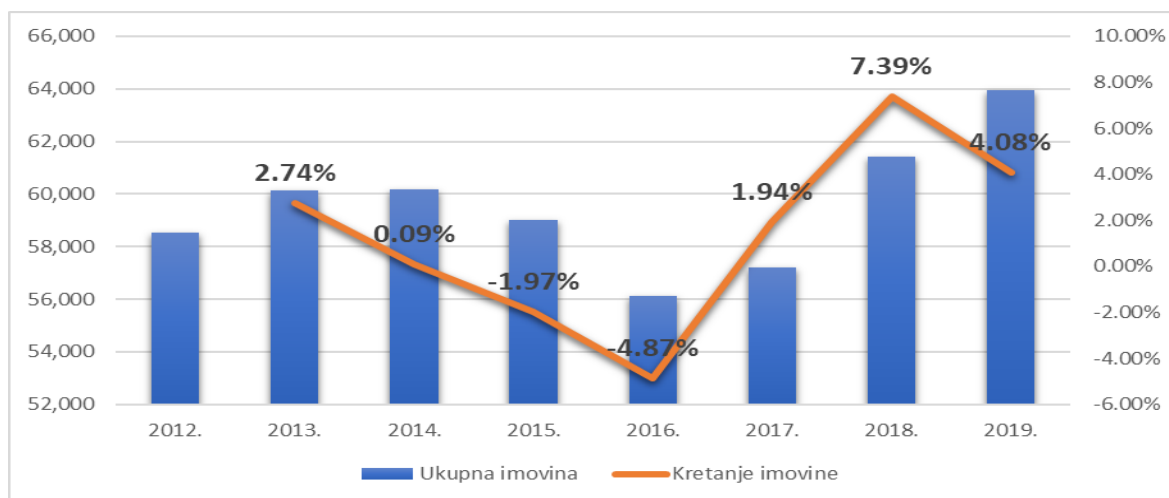

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju Erste banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca>

Kraj razdoblje je Erste banka ipak bolje završila nego početak. Jedini gubitak ostvaruje u 2015. godini, uslijed mjera Vlade Republike Hrvatske vezane uz konverziju kredita u švicarskim francima. S druge strane, najbolji rezultat postiže u 2018. godini, uslijed nižih troškova rezerviranja što jednim dijelom proizlazi općenito iz pozitivnih trendova kretanja portfelja, smanjenja udjela nenaplativih ili djelomično nenaplativih plasmana te činjenice da su u 2017. godini troškovi rezervacija bili veći zbog situacije u kojoj se nalazio koncern Agrokor i s njime povezana društva. (Erste banka 2018.) Valja naglasiti da bi dobit u 2019. godini bila veća nego ona u 2018. da nisu bili prisutni dodatni troškovi rezerviranja za sudske sporove.

U kretanju ukupne imovine, grafikon 14, Erste banka bilježi rast u 2013. godini zbog rasta kredita, što je kontradiktorno čitavoj gospodarskoj situaciji. Rastu kredita ponajviše pridonosi rast kredita javnog sektora. (Erste banka, 2013.) U 2015. godini i 2016. godini je vidljiv trend pada imovine koji se može pripisati smanjenju kredita, prodaji loših kredita te smanjenju vrijednosti kredita uslijed konverzije kredita u švicarskim francima (Erste banka 2015. i 2016. godina). U posljednjem periodu od 2017. godine do 2019. godine dolazi do rasta ukupne imovine Erste banke.

Grafikon 14. Erste banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju Erste banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca>

Najveće smanjenje ukupne imovine Erste banka je ostvarila u 2016. godini, uslijed smanjenja kredita klijentima, što je djelomično posljedica učinaka konverzije kredita u švicarskim francima, odnosno umanjena glavnice kredita nakon provedene konverzije te politike banke usmjerene na smanjenje djelomično naplativih i nenaplativih potraživanja od klijenata. (Erste banka, 2016.) S druge strane najveći rast ukupne imovine je bio prisutan u 2018. godini primarno zbog rasta kredita klijentima. (Erste banka, 2018.) Navedeno je odraz oporavka gospodarske situacije.

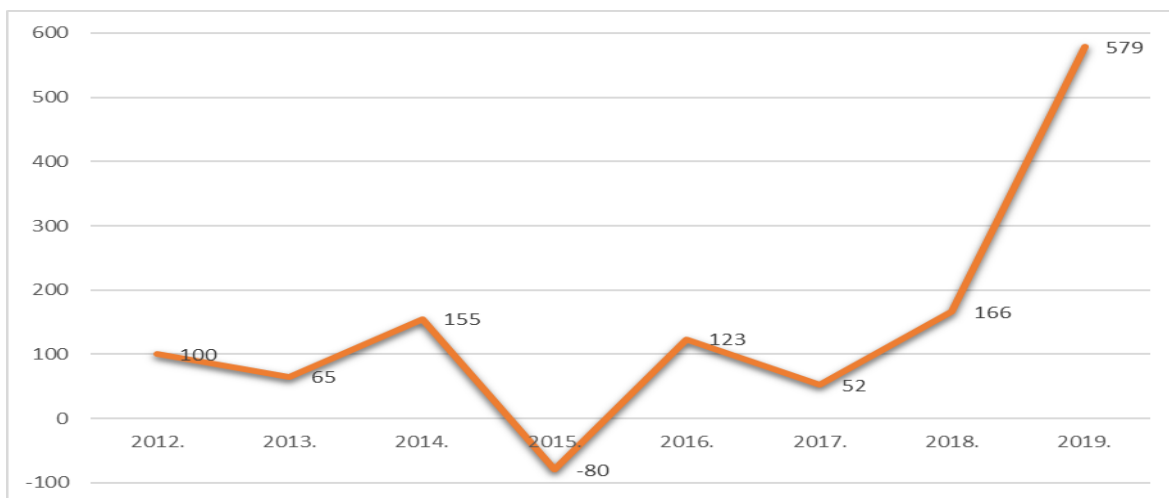
Sukladno najvećem rastu imovine u 2018. godini, primarno uslijed rasta kredita, Erste banka također tada ostvaruje najveću dobit. S druge strane najgori rezultat dobiti ostvaruje u 2015. godini kada posluje s gubitkom, a najveće smanjenje ukupne imovine u 2016. godini. Na oba rezultata su djelovali učinci konverzije kredita, sa strane troškova i sa strane smanjenje imovine. Valja napomenuti da je i prodaja loših kredita utjecala na smanjenje imovine u 2016. godini.

5.5. Analiza efikasnosti poslovanja OTP banke

U odabranome periodu uslijedio je događaj koji je uvelike utjecao na kretanje dobiti i imovine OTP banke. Radi se o spajanju sa Splitskom bankom. Navedeno spajanje je rezultiralo plasmanom OTP banke kao četvrte najveće banke u Republici Hrvatskoj.

Dobit OTP banke je fluktuirala kroz čitav period kao što prikazuje grafikon 15. Uz događaje u bankovnom sustavu, 2014. godine OTP banka postaje 100%-tni vlasnik Banco Popolare Croatia d.d. te priznaje dodatni izvanredni prihod u iznosu od 153 milijuna kuna od negativnog goodwilla. Navedeni prihod je imao najveći utjecaj na rast dobiti u 2014. godini. (OTP banka, 2014.) Isto tako, uslijedila je kupnja Splitske banke u 2017. godini. U prvoj godini dolazi do pada dobiti uslijed viših troškova vezanih uz integraciju. (OTP banka 2017.) 2018. godine dolazi do blagog rasta dobiti jer su rezultati integriranih banaka ostvareni samo u jednom mjesecu. (OTP banka, 2018.) Tek u 2019. godini možemo uistinu vidjeti učinak potpune integracije OTP banke sa Splitskom bankom kada dolazi do ogromnog rasta dobiti OTP banke. Dobit je narasla za gotovo 2,5 puta. (OTP banka 2019.)

Grafikon 15. OTP banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)

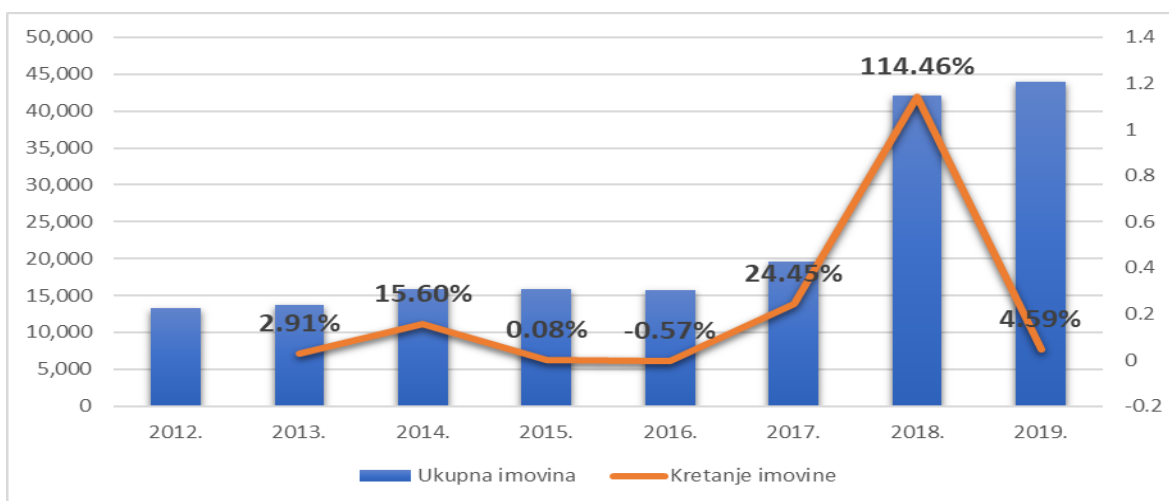

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju OTP banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca>

Uz sve navedeno, OTP banka ostvaruje najgori rezultat u 2015. godini, uslijed dodatnih troškova konverzije kredita u švicarskim francima. S druge strane, najveću dobit ostvaruje u 2019. godini uslijed potpune integracije sa Splitskom bankom, kada dolazi do eksponencijalnog rasta dobiti.

Imovina OTP banke je gotovo u čitavom periodu rasla, grafikom 16. Jedini pad imovine je zabilježen u 2016. godini. Valja naglasiti da je rast imovine u prvih par godina rezultat rasta kredita, što je suprotno kretanjima hrvatskoga bankovnog sustava, te kupnje Banco Popolare Croatia d.d., čime postaje 100%-tni vlasnik (OTP banka 2013. i 2014.). Uz sve navedeno, najveći utjecaj na rast imovine je imala kupnja Splitske banke te integracija poslovanja s poslovanjem OTP banke (OTP banka 2017. i 2018. godina).

Grafikon 16. OTP banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)

Izvor: Izrada autora prema: financijskom izvještaju OTP banke za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine. Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca>

Najveće smanjenje, te jedino smanjenje imovine OTP banke, se dogodilo u 2016. godini. Najveći utjecaj na pad imovine su imali zajmovi i potraživanja od banaka te zajmovi i potraživanja od komitenata (OTP banka, 2016.). Imovina OTP banke je najviše narasla u 2018. godini. Tada postaje duplo veća, 114,46%. Daljnjom integracijom sa Splitskom bankom, u 2018. godini, imovina OTP banke skače na 42.032 milijuna kuna, pri čemu su glavni uzroci povećanja zajmovi i potraživanja od komitenata (OTP banka, 2018.).

Najbolje rezultate, sa strane dobiti i rasta imovine, OTP banka postiže na kraju perioda. Najveću dobit ostvaruje u 2019. godini, a najveći rast imovine ostvaruje u 2018. godini. Oboje se može pripisati kupnji Splitske banke, ali rezultati potpune integracije na strani dobiti su tek prisutni u 2019. godini, jer je integrirano poslovanje u 2018. godini prisutno samo u jednom mjesecu. S druge strane najgoru dobit OTP banka ostvaruje u 2015. godini, a jedino smanjenje imovine u 2016. godini.

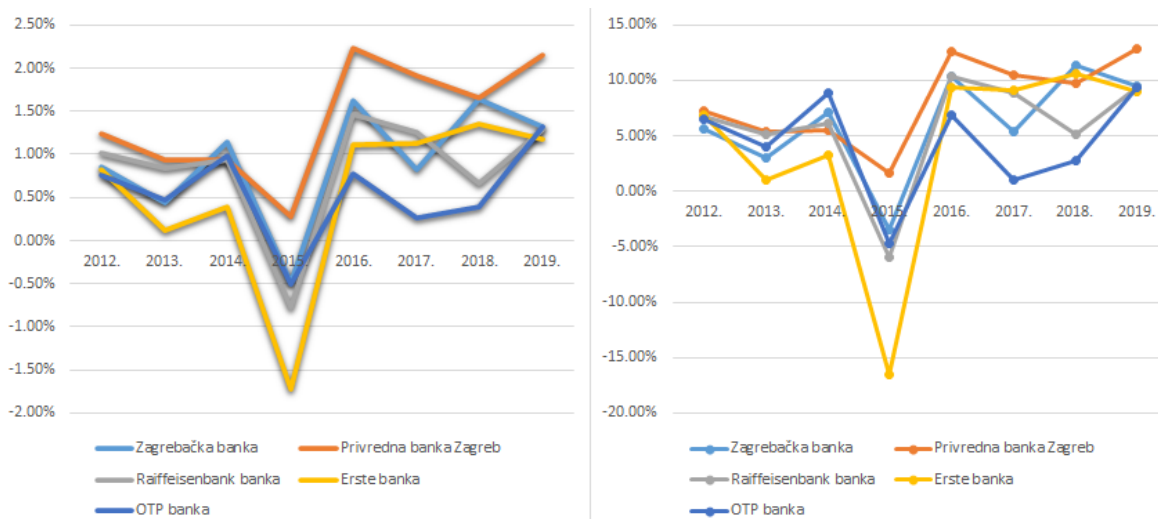
5.6. Usporedba rezultata analize efikasnosti poslovanja velikih banaka u stranom vlasništvu u Republici Hrvatskoj

U sljedećem potpoglavlju će biti uspoređeni pokazatelji rentabilnosti ukupne imovine, pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala, neto kamatna marža, troškovna efikasnost i omjer zajmova i depozita. Gledat će se koja je banka ostvarila najmanji iznos navedenih pokazatelja, koja najveći te koja je ostvarila prosječno najbolji rezultat u cijelom promatranom periodu. Na temelju iznesenih usporedbi donijet će se odluka koja je banka najefikasnije poslovala u čitavom promatranom periodu, a koja najgore.

S aspekta profitabilnosti najosnovniji pokazatelji koji su korišteni za analizu profitabilnosti su: rentabilnost ukupne imovine (grafikon 17, lijevo) i rentabilnost vlastitog kapitala (grafikon 17, desno). Što se tiče pokazatelja rentabilnosti ukupne imovine Privredna banka Zagreb postiže najveći iznos u 2016. godini (2,23%). S druge strane najveću vrijednost pokazatelja rentabilnosti vlastitog kapitala također postiže Privredna banka Zagreb u 2019. godini (12,82%). Nijedna banka nije ostvarila veći iznos rentabilnosti vlastitog kapitala od 10%, što ukazuje na odličnu profitabilnost. Bitno za naglasiti je da je Privredna banka Zagreb jedina banka koja 2015. godine nije ostvarila gubitak uslijed situacije vezane uz konverziju kredita. Samo na temelju toga se može reći da banka optimizirano posluje te čak i u teškim situacijama uspijeva efikasno poslovati i ostvariti dobit. Na temelju navedenih činjenica može se zaključiti da banka optimizirano posluje te čak u teškim situacijama uspijeva efikasno poslovati i ostvariti dobit. S obzirom na navedeno dolazimo do zaključka da Privredna banka Zagreb najprofitabilnije posluje. Najgori rezultat u odabranome periodu je ostvarila ERSTE banka. Za očekivati je da se najmanji rezultat

najviše odnosi na 2015. godinu uslijed konverzije kredita, kada je postigla rentabilnost ukupne imovine u iznosu od -1,72% te rentabilnosti vlastitog kapitala u iznosu od -16,49%.

Grafikon 17. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, pokazatelji rentabilnosti ukupne imovine (lijevo) i pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala (desno), razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

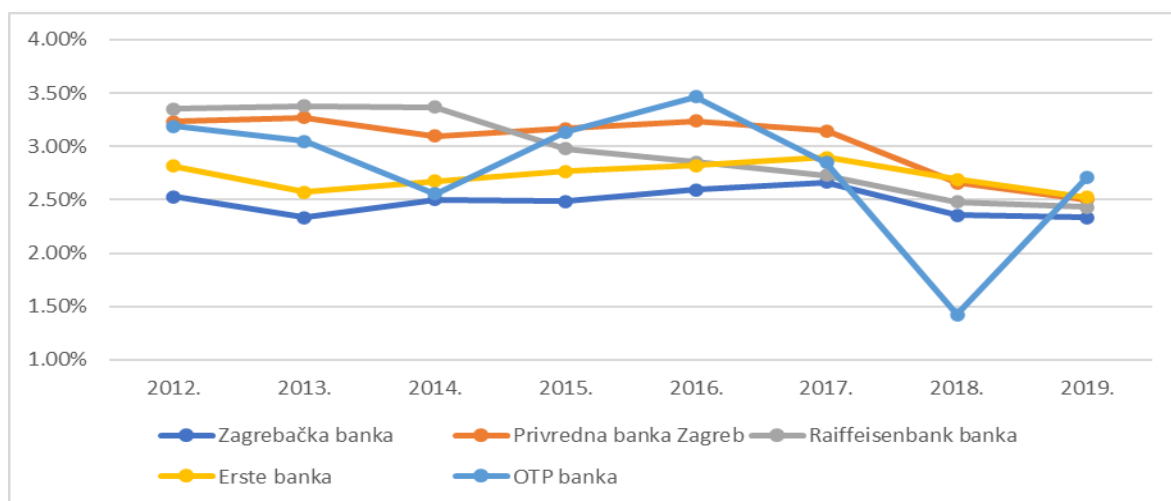
Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima velikih banaka u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

Gledajući cijeli promatrani period, prosječna veličina pokazatelja rentabilnosti ukupne imovine i pokazatelja rentabilnosti vlastitog kapitala Privredne banke Zagreb je veća od prosječne veličine navedenih pokazatelja kroz promatrani period od svih drugih banaka. Štoviše pokazatelj rentabilnosti ukupne imovine je veći za 0,5 postotnih bodova te da je pokazatelj rentabilnosti vlastitog kapitala veći za 2,09 postotnih bodova od prosječnih veličina rentabilnosti ukupne imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala banke koja je ostvarila drugi najbolji rezultat, Zagrebačka banka. Najgori rezultat kroz čitav period postiže Erste banka, i sa strane rentabilnosti ukupne imovine i sa strane rentabilnosti vlastitog kapitala.

S aspekta neto kamatne marže, prisutan je trend snižavanja kamatnih stopa i loših kredita u portfelju kredita banaka što ukazuje na smanjivanje neto kamatne marže. Unatoč tome, u odabranome periode postoje razdoblja u kojima rastu neto kamatni prihodi, većinom zbog ušteda na kamatnim troškovima, te dovode do rasta neto kamatne marže. Grafikon 18 prikazuje kretanje neto kamatne marže analiziranih banaka. Na početku perioda najbolji

rezultat ostvaruje Raiffeisenbank banka, a najgori Zagrebačka banka. S druge strane na kraju perioda najbolji rezultat ostvaruje OTP banka, a najgori Zagrebačka banka. Nadalje OTP banka je jedina banka koja završava 2019. godinu rastom neto kamatne marže. U 2019. godini su vidljivi puni rezultati potpune integracije OTP banke sa Splitskom bankom. Raiffeisenbank banka ostvaruje najbolje rezultate u prvih par godina promatranog perioda s neto kamatnim maržama iznad 3,3%. Najbolji i najgori rezultat je ostvarila OTP banka. 2016. godine postiže neto kamatnu maržu od 3,47%, dok u 2018. godini postiže vrijednosti od 1,42%, uslijed nedovršenog procesa integracije OTP banke sa Splitskom bankom. Nakon 2018. godine dolazi do brzog oporavka neto kamatne marže OTP banke.

Grafikon 18. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, neto kamatna marža, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

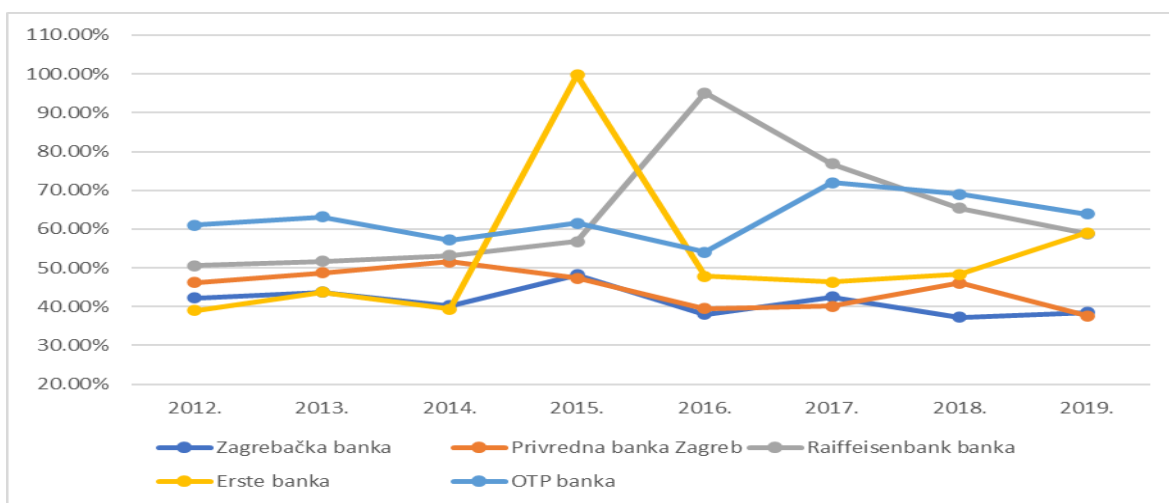
Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima velikih banaka u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

U konačnici, promatrajući čitav odabrani period u cjelini, Privredna banka Zagreb ostvaruje najveću prosječnu neto kamatnu maržu, dok se iza nje nalazi Raiffeisenbank banka. Najgoru prosječnu neto kamatnu maržu postiže Zagrebačka banka. Treba naglasiti da su sve banke ostvarivale zadovoljavajuće neto kamatne marže kroz gotovo čitav promatrani period

Što se tiče troškovne efikasnosti, grafikon 19, Zagrebačka banka je bila troškovno najefikasniji u promatranome periodu. Postigla je najnižu vrijednost troškovne efikasnosti, te je isto tako postigla i najmanju vrijednost gledajući najveći postignuti iznos pokazatelja troškovne efikasnosti svih banaka u promatranome periodu. Zatim slijedi Privredna banka

Zagreb. S obzirom na to da se radi o dvije najveće banke zaključujemo kako efikasnije posluju nego druge banke te kako optimalno upravljaju svojim troškovima. Najgori rezultat postiže ERSTE banka 2015. godine, je uključila troškove konverzije u troškove poslovanja, pa Raiffeisenbank banka 2016. godine, iz sličnog razloga, te u konačnici Raiffeisenbank banka 2017. godine. I OTP banka postiže pokazatelj troškovne efikasnosti iznad 70%, no jedino u 2017. godini, uslijed kupnje Splitske banke.

Grafikon 19. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, troškovna efikasnost, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

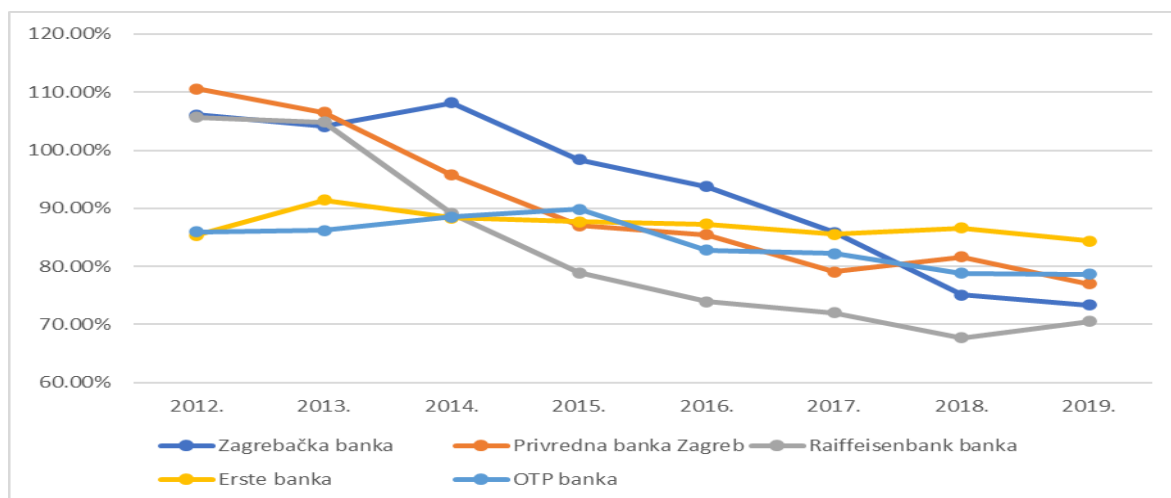

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima velikih banaka u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

Kada bi se gledala prosječna veličina troškovne efikasnosti čitavog perioda, jedino Zagrebačka banka i Privredna banka Zagreb postižu vrijednost nižu od 45%. S druge strane Erste banka postiže vrijednost veću od 50% te OTP banka i Raiffeisenbank banka vrijednost veću od 60%. Navedene tri banke trebaju bolje upravljati svojim troškovima.

Kroz omjer zajmova i depozita, grafikon 20, dolazimo do spoznaje da su kroz odabrani period banke završile jako likvidne. Iako zadnjih godina promatranog perioda većina banaka ne iskorištava svoj puni potencijal. Navedeno se može pripisati smanjenoj potražnji za kreditima te općenitoj politici gdje se banke rješavaju svojih loših kredita. U većini perioda omjer se nalazi između 80% i 90% što se smatra idealnim, no pred kraj perioda omjer započinje padati ispod 80%.

Grafikon 20. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, omjer zajmova i depozita, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

Izvor: Izrada autora prema: financijskim izvještajima velikih banaka u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. godine do 2019. godine

Odabrani period najbolje je završila ERSTE banka, u kojoj je omjer zajmova i depozita u čitavom periodu bio između 80% i 90%, osim u 2013. godini kada je iznosio oko 91%, te nakon nje OTP banka čiji se omjer u gotovo čitavom periodu kretao između 80% i 90%, osim u 2018. godini i 2019. godini kada je bio malo manji od 80%. S druge strane druge banke period započinju s omjerom većim od 100%. Kroz promatrani period pokazatelj počinje padati i na kraju dolazi do vrijednosti ispod 80%, što nam govori da banke uslijed rješavanja loših kreda iz svojih portfelja nisu uspjele plasirati dovoljnu količinu novih kredita kako bi nadoknadile spuštanje omjera ispod 80%, uslijed slabe potražnje za kreditima. Gledajući cijeli period, ERSTE banka i OTP banka odlično posluju s aspekta likvidnosti, dok Zagrebačka banka ostvaruje najgori rezultat. Većina tog lošeg rezultata se može pripisati lošem portfelju kredita u početku perioda, koji se smanjivao do kraja perioda.

6. Zaključak

Hrvatski bankovni sustav je visoko koncentriran te većinu cijeloga bankovnog sustava čini šest banaka. S obzirom na visoku koncentraciju, kretanja u poslovanju ovih banaka će vjerojatno utjecati na većinu kretanja u cjelokupnome hrvatskome bankovnome sustavu. Od tih šest banaka njih pet je u stranome vlasništvu. Radi se o velikim bankovnim holding kompanijama koje su zauzele svoje mjesto na hrvatskome tržištu. Navedene strane banke su analizirane kroz računovodstvene pokazatelje rentabilnosti ukupne imovine i vlastitog kapitala, neto kamatne marže, troškovne efikasnosti i omjera zajmova i depozita. Navedeni pokazatelji su odabrani kako bi se dobio bolji uvid u profitabilnost, likvidnost, ali i efikasnost poslovanja navedenih banaka u periodu od 2012. godine do 2019. godine. Bitno za naglasiti da je odabrani period uz redovito poslovanja bio obilježen izvanrednim okolnostima, konverzija kredita u švicarskim francima, kriza u Agrokoru, stjecanje drugih banaka, pristupanje Europskoj Uniji, itd., koje su utjecale na poslovanje banaka.

U promatranome periodu banke su ostvarivale zadovoljavajuće razine pokazatelja rentabilnosti ukupne imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala, dok su neke ostvarivale izvanredno dobre razine oba pokazatelja. Jedan od većih utjecaja na oba pokazatelja je bila provedba mjera Vlade Republike Hrvatske vezanih uz konverziju kredita u švicarskim francima. Navedene mjere su utjecale na to da u 2015. godini gotovo sve banke ostvare gubitak, osim u Privredne banke Zagreb, te u konačnici negativnu vrijednost pokazatelja rentabilnosti ukupne imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala. Uz to u čitavom periodu je prisutan trend snižavanja kamatnih stopa, zbog viškova likvidnosti na tržištu te nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji zbog povećane konkurencije te pritiska referentne kamatne stope na naše kamatne stope, koji je utjecao ponekada pozitivno, a ponekada negativno na neto kamatne prihode. Uz navedeno slaba potražnja za kreditima nije pripomogla stvaranju novih oblika neto kamatnih prihoda, dok je bio prisutan trend loših kredita koji su bili djelomično nenaplativih ili nenaplativih kredita. Gledajući sa svih aspekata rentabilnosti ukupne imovine i vlastitog kapitala, Privredna banka Zagreb je ostvarivala najbolje rezultate u čitavom periodu, dok je Erste banka ostvarivala najgore rezultate. Uz pokazatelje rentabilnosti i pokazatelji neto kamatne marže su bili na visokoj razini, što predstavlja činjenicu da banke odlično generiraju svoje prihode, kako iz svih

aktivnosti tako i iz svojih najosnovnijih djelatnosti, kao što su kamatni prihodi. Najveći utjecaj na kretanje navedenog pokazatelja je bilo kontinuirano snižavanje kamatnih stopa koje su utjecale na kretanje neto kamatnih prihoda. Uz to OTP banka je jedina imala drugi važan čimbenik koji je utjecao na rast neto kamatnih prihoda, a to je bilo pripajanje Splitske banke OTP banci te preuzimanje Banco Popolare Croatia d.d. banke što je utjecalo na rast volumena kredita OTP banke te u konačnici na rast neto kamatnih prihoda. Zbog općenite gospodarske situacije je bila sveprisutna smanjena potražnja za kreditima. S obzirom na smanjenu potražnju za kreditima, krediti banaka su rijetko rasli te im novi izvor kamatnih prihoda kroz nove plasmane nije bio prisutan, uz to banke su se morale suočiti sa situacijom da im je i dio kredita bio djelomično nenaplativ ili nenaplativ što je također utjecalo na smanjenje kamatnih prihoda. Najbolje rezultate na strani neto kamatnih prihoda je postigla Privredna banka Zagreb, ako se gleda cijeli period u cjelini, dok je najveće i najmanje vrijednosti postigla OTP banka, sukladno preuzimanjima u 2018. godini, kada je samo jedan mjesec integriranog poslovanja uračunat u poslovanje OTP banke.

Unatoč dobrim profitabilnim pokazateljima, ne može se reći da su banke idealno upravljale svojim poslovnim troškovima u promatranome periodu, gledajući kroz pokazatelj troškovne efikasnosti. Jedine iznimke su bile Zagrebačka banka i Privredna banka Zagreb, koje su period završile sa sličnom razinom upravljanja svojim troškovima. Dvije najveće banke najbolje upravljaju svojim troškovima poslovanja te imaju optimalno upravljanje svojim poslovnim troškovima, dok ostale banke trebaju poraditi na tome aspektu. Kao što je već navedeno u periodu je prisutan trend smanjene potražnje za kreditima te snižavanja kamatnih stopa što nije pomoglo općem poslovanju banaka, što se isto može vidjeti kroz pokazatelj troškovne efikasnosti. Uz navedeno, jedino je OTP banka imala izvanredne troškove koji su utjecali na njenu troškovnu efikasnost, a to je pripajanje Splitske banke OTP banci te preuzimanje Banco Popolare Croatia d.d., što je u konačnici rezultiralo dodatnim troškovima vezanim uz samu pravnu i organizacijsku integraciju, ali i na stvaranje post-integracijskih troškova koji su dodatno opteretili troškovnu efikasnost OTP banke. Uz navedeno, OTP banka ne ostvaruje najgori rezultat u čitavom periodu, iako je vrlo blizu njemu. Najgori rezultat ostvaruje Raiffeisen banka.

Konačno, omjer zajmova i depozita, je imao padajući trend u gotovo čitavom razdoblju. Navedeno se može pripisati općenitoj politici koja vlada nakon svjetske gospodarske krize,

a to je rješavanje nenaplativih i djelomično nenaplativih kredita. Uz to u državi postoji averzija prema kreditima, uz lošu gospodarsku situaciju dolazi do smanjenje potražnje za kreditima, što pad omjera. Također ispravci vrijednosti kredita vezanih uz konverziju kredita u 2015. godini su imali utjecaj na smanjenje vrijednosti kredita vezanih u švicarskim francima te u konačnici na pad kredita banaka. Navedeni događaji su utjecali na pad kredita, te je većina banaka period završila s manjim nego idealnim omjerom zajmova i depozita. U konačnici, većina banaka bi trebale pokušati više plasirati svoje kredite, osim ERSTE banke koja je ostvarivala najbolji omjer zajmova i depozita na kraju perioda te nakon nje OTP banka.

Gledajući sve kroz cjelinu, Privredna banka Zagreb i Zagrebačka banka, kao dvije najveće banke, su ostvarivale najbolje rezultate te posluju najefikasnije. Vidljivo je zašto navedene banke gospodare hrvatskim bankovnim sustavom te da zauzimaju gotovo pola hrvatskog bankovnog sustava.

Literatura

1. Beck, T., Casu, B. (ur.) The Palgrave Handbook of European Banking (2016.)
2. Econtutorials (2020.), Bankocentrični i tržišnocentrični sustavi. Dostupno na: <https://econtutorials.com/blog/bank-based-vs-market-based-economies/> (29.06.2020.)
3. Erste banka (2012.), financijski izvještaj Erste banke (2012.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
4. Erste banka (2013.), financijski izvještaj Erste banke (2013.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
5. Erste banka (2014.), financijski izvještaj Erste banke (2014.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
6. Erste banka (2015.), financijski izvještaj Erste banke (2015.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
7. Erste banka (2016.), financijski izvještaj Erste banke (2016.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
8. Erste banka (2017.), financijski izvještaj Erste banke (2017.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
9. Erste banka (2018.), financijski izvještaj Erste banke (2018.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
10. Erste banka (2019.), financijski izvještaj Erste banke (2019.), Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama/financijska-izvjesca> (06.07.2020.)
11. Erste banka (2020.), o Erste banci. Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/o-nama> (06.07.2020.)
12. Erste Group (2019.), financijski izvještaj Erste grupe (2019.). Dostupno na: <https://www.erstegroup.com/en/investors/reports/financial-reports> (06.07.2020.)
13. Erste Group (2020.), o Erste grupi. Dostupno na: <https://www.erstegroup.com/en/about-us> (06.07.2020.)

14. European Central Bank (ECB) Beyond ROE – How to Measure Bank Performance. Reports on EU Banking Structures, ECB September 2010., dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/beyondroehowtomeasurebankperformance201009en.pdf> (28.06.2020)
15. Hrvatska Narodna Banka (2012.), bilten o bankama (2012.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (14.07.2020.)
16. Hrvatska Narodna Banka (2013.), bilten o bankama (2013.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (14.07.2020.)
17. Hrvatska Narodna Banka (2014.), bilten o bankama (2014.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (14.07.2020.) ž
18. Hrvatska Narodna Banka (2015.), bilten o bankama (2015.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (14.07.2020.)
19. Hrvatska Narodna Banka (2016.), bilten o bankama (2016.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (14.07.2020.)
20. Hrvatska Narodna Banka (2017.), bilten o bankama (2017.). Dostupno na: https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

- [publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view& archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction](https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction) (14.07.2020.)
21. Hrvatska Narodna Banka (2018.), bilten o bankama (2018.). Dostupno na: [https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view& archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction](https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction) (14.07.2020.)
22. Hrvatska Narodna Banka (2019.), bilten o bankama (2019.). Dostupno na: [https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view& archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction](https://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/pretrazivanje-publikacija?p_p_id=archivefilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&archivefilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction) (14.07.2020.)
23. Hrvatska Narodna Banka (2020.), O financijskom sustavu Republike Hrvatske. Dostupno na: <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/financijska-stabilnost/uloge-i-suradnja/financijski-sustav-rh> (29.06.2020.)
24. Hrvatska Narodna Banka (2020.), O financijskom sustavu Republike Hrvatska, Dostupno na: <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/platni-promet/platni-sustavi> (30.06.2020.)
25. Intesa Sanpaolo (2019.), financijski izvještaj Intesa Sanpaolo grupe (2019.). Dostupno na: <https://group.intesasanpaolo.com/en/investor-relations/financial-reports/2019> (06.07.2020.)
26. Intesa Sanpaolo (2020.), o Intesa Sanpaolo. Dostupno na: <https://group.intesasanpaolo.com/en/about-us> (04.07.2020.)
27. Investopedia (2020.), o neto kamatnoj marži. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/terms/n/netinterestmargin.asp> (02.07.2020.)
28. Investopedia (2020.), o odnosu tržišne cijene kompanije sa njenom knjigovodstvenom vrijednošću. Dostupno na: <https://www.investopedia.com/terms/p/price-to-bookratio.asp> (26.06.2020.)

29. Investopedia (2020.), omjer zajmova i potraživanja. Dostupno na: [https://www.investopedia.com/terms/l/loan-to-deposit-ratio.asp#:~:text=The%20loan%2Dto%2Ddeposit%20ratio%20\(LDR\)%20is%20used,d eposits%20for%20the%20same%20period.&text=If%20the%20ratio%20is%20too,cov er%20any%20unforeseen%20fund%20requirements.](https://www.investopedia.com/terms/l/loan-to-deposit-ratio.asp#:~:text=The%20loan%2Dto%2Ddeposit%20ratio%20(LDR)%20is%20used,d eposits%20for%20the%20same%20period.&text=If%20the%20ratio%20is%20too,cov er%20any%20unforeseen%20fund%20requirements.) (13.07.2020.)
30. Jurčević, Branka, Mihelja Žaja, Maja Banks and insurance companies efficiency indicators in the period of financial crisis: The case of the Republic of Croatia // Economic research – Ekonomska istraživanja, 26 (2013.), (1); 203-224
31. Koch, T.W., MacDonald, S.S., Bank Management, South-Western College Pub, Cincinnati (2014.)
32. OTP banka (2012.), financijski izvještaj OTP banke (2012. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
33. OTP banka (2013.), financijski izvještaj OTP banke (2013. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
34. OTP banka (2014.), financijski izvještaj OTP banke (2014. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
35. OTP banka (2015.), financijski izvještaj OTP banke (2015. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
36. OTP banka (2016.), financijski izvještaj OTP banke (2016. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
37. OTP banka (2017.), financijski izvještaj OTP banke (2017. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
38. OTP banka (2018.), financijski izvještaj OTP banke (2018. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
39. OTP banka (2019.), financijski izvještaj OTP banke (2019. godina). Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/godisnja-izvjesca> (06.07.2020.)
40. OTP banka (2020.), o OTP banci. Dostupno na: <https://www.otpbanka.hr/hr/o-nama/otp-banka> (06.07.2020.)

41. OTP Group (2019.), financijski izvještaji OTP Group (2019. godina). Dostupno na: <https://www.otpbank.hu/portal/en/IR/Reports/Annual> (07.07.2020.)
42. OTP Group (2020.), o OTP grupi. Dostupno na: <https://www.otpbank.hu/portal/en/AboutUs/OTPGroup> (07.07.2020.)
43. Privredna banka Zagreb (2012.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2012.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
44. Privredna banka Zagreb (2013.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2013.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
45. Privredna banka Zagreb (2014.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2014.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
46. Privredna banka Zagreb (2015.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2015.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
47. Privredna banka Zagreb (2016.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2016.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
48. Privredna banka Zagreb (2017.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2017.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
49. Privredna banka Zagreb (2018.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2018.). Dostupno na: <https://corp.pbz.hr/hr/financijska-izvjesca-press> (04.07.2020.)
50. Privredna banka Zagreb (2019.), financijski izvještaj Privredne banke Zagreb (2019.). Dostupno na: <https://www.pbz.hr/gradjani/financial-reports/2019.html> (04.07.2020.)
51. Raiffeisen Bank International AG (2019.), financijski izvještaj Raiffeisen Bank International AG (2019.). Dostupno na: <https://www.rbinternational.com/en/investors/reports/annual-reports.html> (05.07.2020.)
52. Raiffeisen Bank International AG (2020.), o Raiffeisen Bank International AG. Dostupno na: <https://www.rbinternational.com/en/who-we-are.html> (05.07.2020.)
53. Raiffeisenbank (2012.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2012.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
54. Raiffeisenbank (2013.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2013.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)

55. Raiffeisenbank (2014.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2014.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
56. Raiffeisenbank (2015.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2015.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
57. Raiffeisenbank (2016.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2016.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
58. Raiffeisenbank (2017.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2017.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
59. Raiffeisenbank (2018.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2018.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
60. Raiffeisenbank (2019.), financijski izvještaj Raiffeisenbank Austria d.d. (2012.). Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama/financijski-pokazatelji> (05.07.2020.)
61. Raiffeisenbank (2020.), o Raiffeisenbank Austria d.d., Dostupno na: <https://www.rba.hr/o-nama> (05.07..2020.)
62. Rose, P.S., Husgins, S.C. Upravljanje bankama i financijske usluge, MATE d.o.o. (2015.)
63. Šverko, I., Pavlović, A. i Vukas J. (2012.), *Analiza poslovanja malih banaka u Republici Hrvatskoj*. Privredna kretanja i ekonomska politika 133/2012
64. Tuškan, B., Stojanović, A. Measurement of cost efficiency in the European banking industry, Croatian Operational Research review, 7/2016, str. 47-66
65. Unicredit Group (2019.), Financijski izvještaj Unicredit Group (2019. godina). Dostupno na: https://www.unicreditgroup.eu/en/investors/financial-reports.html?topmenu=INT-TM_INV4_en004 (03.07.2020.)
66. Unicredit Group (2020.), o UniCredit Group (2020. godina). Dostupno na: https://www.unicreditgroup.eu/en/unicredit-at-a-glance.html?topmenu=INT-TM_ABO0_en052 (03.07.2020.)
67. Žager, L., et al. (2017.) Analiza financijskih izvještaja, 3. izd. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, (2017.)

68. Žager, L., et al. Računovodstvo I, Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (2016.)
69. Zagrebačka banka (2012.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2012.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
70. Zagrebačka banka (2013.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2013.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
71. Zagrebačka banka (2014.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2014.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
72. Zagrebačka banka (2015.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2015.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
73. Zagrebačka banka (2016.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2016.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
74. Zagrebačka banka (2017.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2017.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
75. Zagrebačka banka (2018.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2018.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
76. Zagrebačka banka (2019.), Financijski izvještaji Zagrebačke banke (2019.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama/investitori/financijski-izvjestaji-arhiva/2019> (03.07.2020.)
77. Zagrebačka banka (2020.), o Zagrebačkoj banci (2020.). Dostupno na: <https://www.zaba.hr/home/o-nama> (03.07.2020.)

78. Zagrebačka banka (2020.), povijest Zagrebačke banke. Dostupno na:
<https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/povijest> (03.07.2020.)

Popis Grafikona

Grafikon 1. Hrvatski bankovni sustav, pokazatelji rentabilnosti prosječne imovine (ROAA) i rentabilnosti prosječnog kapitala (ROAE), razdoblje od 2012. godine do 2019. godine....	5
Grafikon 2. Hrvatski bankovni sustav, troškovna efikasnost i omjer zajmova i depozita, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine	6
Grafikon 3. Broj banaka u Republici Hrvatskoj, 2010.-2019.....	8
Grafikon 4. Broj banaka u Republici Hrvatskoj, 2010.-2019.....	8
Grafikon 5. Vlasnička struktura bankovnog sustava Republike Hrvatske, 2010.-2019.....	9
Grafikon 6. Indeks koncentracije vlasničke strukture bankovnog sustava Republike Hrvatske, 2. tromjesečje 2020. godine	10
Grafikon 7. Zagrebačka banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kuna).....	41
Grafikon 8. Zagrebačka banka, kretanje ukupne imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %).....	42
Grafikon 9. Privredna banka Zagreb, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)	44
Grafikon 10. Privredna banka Zagreb, kretanje ukupne imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %).....	45
Grafikon 11. Raiffeisenbank banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn).....	46
Grafikon 12. Grafikon 12. Raiffeisenbank banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %).....	47
Grafikon 13. Erste banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn).....	49
Grafikon 14. Erste banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %).....	50

Grafikon 15. OTP banka, neto dobit, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn)	51
Grafikon 16. OTP banka, kretanje imovine, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine (u mil. kn i %)	52
Grafikon 17. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, pokazatelji rentabilnosti ukupne imovine (lijevo) i pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala (desno), razdoblje od 2012. godine do 2019. godine	54
Grafikon 18. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, neto kamatna marža, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine.....	55
Grafikon 19. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, troškovna efikasnost, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine	56
Grafikon 20. Velike banke u stranome vlasništvu u Republici Hrvatskoj, omjer zajmova i depozita, razdoblje od 2012. godine do 2019. godine	57

Popis tabela

Tabela 1. RANG LISTA BANAKA U RH PREMA VELIČINI AKTIVE, 3/2020. (u tis. kuna, %)
..... 12

Životopis studenta

Robert Zubanović rođen je 04. ožujka 1995. godine u Zagrebu. Osnovnu školu Jure Kaštelana završava u Zagrebu. Nakon završetka osnovnoškolskog obrazovanja upisuje VII. Gimnaziju u Zagrebu.

Upis u Preddiplomski sveučilišni studij Poslovne ekonomije obavlja u 2014. godini na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu te uspješno završava u 2018. godini.

Diplomski sveučilišni studij na smjeru Financije upisuje 2018. godine na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu.

Od prosinca 2019. godine do svibnja 2020. godine zaposlen je u KPMG-u u odjelu financijske revizije u kojoj je obavio i stručnu praksu.